Azg Վազգ

18 ՄԱՅԻՍ 2011 ՇՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 89(4708)

ISSN: 1829-1651

Էրդողանի կառավարությունը բոյկոտել է Իսրայելի դեսպանատան ընդունելությունը

Մայիսի 15-ը իսրայելցիների համար «Ազգային», իսկ պաղեստինցիների՝ «Աղետի» օր է, որովհետեւ 1948-ին հենց այդ օրն է հռչակվել Իսրայելի պետությունը: «Ազգային» օրվա կապակցությամբ հանդիսություններ են կազմակերպվել ինչպես Իսրայելում, այնպես էլ Իսրայելի օտարերկրյա ներկայացուցչություններում: Այդ հանդիսավոր օրը մայիսի 16-ին կազմակերպված ընդունելությամբ նշել է նաեւ Թուրքիայում Իսրայելի դեսպանությունը: Սակայն ընդունելությանը, ինչպես գրում է «Դունիա բուլթենի» կայքէջը, ի տարբերություն նախորդ տարիների, չի մասնակցել վարչապետ Էրդողանի կառավարության ոչ մի նախարար: Դեսպան Գաբիլեւին դրա առնչությամբ ասել է. «Մենք բոլորին հրավիրել էինք: Ըստ երեւույթին դա (բոյկոտը) երկու երկրների փոխհարաբերություններում տիրող իրավիճակի արտացոլումն է»:

Հ. Ծ.

Վազգեն Խաչիկյանին հանձնեցին

ՄԱՐԻԵՏԱ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

Պարբերաբար Վերահսկիչ պալատի բարձրագոչ բացահայտումները լսելուց հետո լրագրողները չեն դադարում իրավասուներին հարցնել՝ բացահայտումների արդյունքում քանի՞ գործ է հայտնվել դատախազությունում, քանի՞ պաշտոնյա է պատժվել: ՎՊ նախագահն ասում էր, որ իր գործը չարաշահված գումարները բյուջե վերադարձնելն է, իսկ միլիոնավոր դրամներ շռայլած պաշտոնյաները գումարները վերադարձնում էին եւ հանգիստ հաջորդ տարի շարունակում անարդյունավետ շռայլումները (հիմա արդեն ՎՊ-ն իրավասու է նյութեր ուղարկել դատախազություն): Սակայն այդ գործելակերպը հասարակության ցանկությունների մեջ չի տեղավորվում, հասարակությունը պահանջում է տեսարաններ, պահանջում է պատժվողներ, մի խոսքով՝ ինքնախաբեություն, քանի որ ի վիճակի չէ արմատապես նայել ցավի արմատին: Հասարակությունն ինչ-որ ամորֆ բան է, նա չի կարող հետեւողական լինել, չի կարող պահանջել եւ մասնակից դառնալ կոռուպցիայի դեմ իրական պայքարի, դա պետք է նշանակեր փոփոխություն վերից վար, փոփոխություն մեր մենթալիտետում, փոփոխություն մեր մտքում եւ հոգիներում, եւ ի վերջո՝ ապահովված պետություն, որտեղ բարձր աշխատավարձ ստացող պաշտոնյաները կդողան իրենց պաշտոնի եւ աշխատավարձի վրա եւ ոչ մի խախտում թույլ չեն տա, որ չկորցնեն դրանք: Հայաստանն աղքատ պետություն է, այստեղ պաշտոնյան միայն թոշակառուի թոշակի երեք չափ աշխատավարձ է ստանում

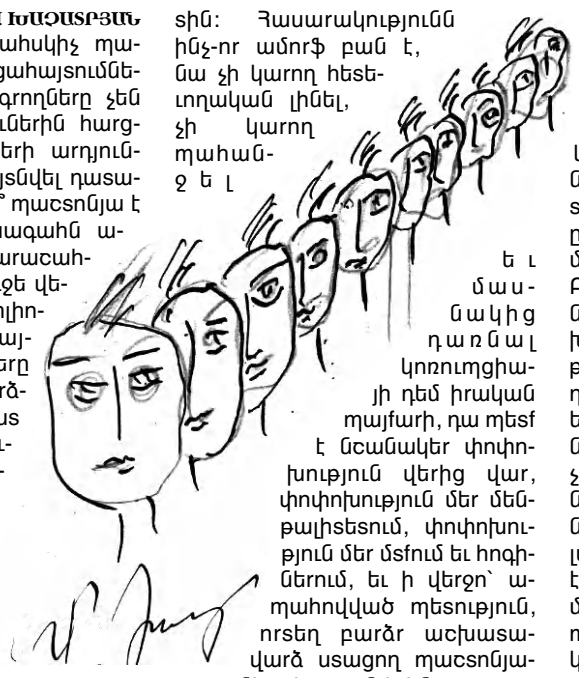

հիմնականում, գայթակղությունները մեծ են, կրթության ու դաստիարակության պակասն ընտանիք պահելու հոգսն էլ իրենցն են անում: Այսինքն՝ ինքնին հասկանալի է, որ Հայաստանի տասնյակ հազար պաշտոնյաները հաստատ իրենց աշխատավարձով իրենց ընտանիքները չեն պահում, այդ միտքն անգամ ծիծաղ կհարուցեր: Բայց աղքատ հասարակություն ունեցող երկրում մարդկանց պետք է խաբել, սնել նրանց երեւակայությունը, որ այստեղ կոռուպցիայի դեմ պայքարում են: Ահա եւ երբեմն-երբեմն հասարակությանը սնունդ է նետվում՝ միտք զբաղեցնող, հույսը չմեռցնող: Դրա համար քվության նոխազներ են պետք: Քավության նոխազների ինստիտուտը միշտ էլ լայնորեն աշխատել է, օրինակներն էլ բոլորիս աչքի առաջ են: Այս համատեքստում պետք է փնտրել սոցապահովության ծառայության նախկին պետ Վազգեն Խաչիկյանի եւ գուցե ծառայության այլ պաշտոնյաների դեմ գործ հարուցելու հասարակական պահանջի ֆենոմենը: Գուցե եւ արդարացի պահանջի, որովհետեւ ուրիշի գումարները յուրացնողի տեղն իհարկե բանտն է:

Տես էջ 3

ԱՅԺ

Երժի Բուզեկ. Հակամարտությունները երկար տարիներ հետ են պահել տարածաշրջանը զարգացումից

Եվրոպական խորհրդարանի նախագահ Երժի Բուզեկն իր տարածաշրջանային այցն այսօր կմեկնարկի Ծիծեռնակաբերդ այցելությամբ: Դեռեւս երեկ Երեւան ժամանած Եխ նախագահի տարածաշրջանային այցը կտեւի մայիսի 18-21-ը:

Բուզեկը Հարավային Կովկաս եռօրյա պաշտոնական այցի շրջանակներում չորեքշաբթի օրը կլինի Երեւանում, հինգշաբթի օրը՝ Թբիլիսիում, իսկ ուրբաթ օրը՝ Բաքվում: Ըստ Հայաստանում ԵՄ պատվիրակության հաղորդագրության, Բուզեկը կհանդիպի երեք երկրների նախագահների, խորհրդարանի խոսնակների եւ քաղաքական գործիչների հետ: Այցի ընթացքում Բուզեկը կհանդիպի նաեւ ընդդիմության առաջնորդների, լրագրողների եւ քաղաքացիական հասարակության ներկայացուցիչների հետ:

Այցից առաջ նախագահ Բուզեկը հայտարարել է, որ ժողովրդավարության եւ օրենքի գերակայության խթանումը, մարդու իրավունքների հարգանքի դրսեւորումը, կայունության ամրապնդումը եւ բարեկեցության աճը գործընկերության առաջադրանք են բոլորի՝ Եվրոպական միության եւ իր արեւելյան հարեւանների համար:

«Մենք ստեղծել ենք Արեւելյան գործընկերությունը, որպեսզի վերացնենք դեռեւս առկա բաժանարար գծերը», ասել է Բուզեկը, «Սա անկեղծ մի փորձ է, որի միջոցով ցանկանում ենք ձեղքել գոյություն ունեցող վերջին խոչընդոտները եւ հնարավոր դարձնել մեր ժողովուրդների համագործակցությունը: Մոտ գտնվելով մեր հարեւաններին՝ միջազգային ասպարեզում մենք միասին ավելի ուժեղ ենք»:

«Այս այցի իմ ուղերձը ներգրավվածության կոչն է, երկու կողմերի համար ձեռնտու լուծումներ փնտրելը, ինչպես նաեւ մեր ընդհանուր տանը՝ եվրոպական մայրցամաքում անվտանգության եւ կայունության ամրապնդումը», նշել է Եխ նախագահը:

Նրա խոսքերով, տարածաշրջանային այցի ընթացքում երկրի ղեկավարների հետ քննարկվելու են նաեւ սառեցված հակամարտությունների խաղաղ լուծման հնարավորությունները. «Հակամարտություններ, որոնք երկար տարիներ շարունակ հետ են պահել տարածաշրջանը զարգացումից», ինչպես նաեւ խոչընդոտել են տարածաշրջանային երկրների համագործակցությանը:

Բուզեկն ավելացրել է. «Մտադիր եմ նաեւ առաջ քաշել էներգետիկ անվտանգության հարցը, որն իմ մանդատի առաջնահերթություններից մեկն է»:

Ա. Հ.

Արգենտինայի նախագահն ընդունել է Ամենայն հայոց կաթողիկոսին

Արգենտինայի նախագահական նստավայրում երկրի նախագահ Քրիստինա Ֆերնանդես Կիրշները մայիսի 16-ին ընդունել է հովվապետական այցով Բուենոս Այրեսում գտնվող Գարեգին Բ-ին:Հանդիպման ժամանակ Արգենտինայի նախագահը բարձր է գնահատել հայերի դերը երկրի քաղաքական, տնտեսական եւ մշակութային կյանքում, ինչը, ըստ նրա, ամենալավ կամուրջն է հայ-արգենտինական հարաբերությունների հետագա զարգացման համար: Գարեգին Բ-ն իր երախտագիտությունն է հայտնել Արգենտինայի ղեկավարին հայ համայնքի հանդեպ ջերմ վերաբերմունքի համար եւ հույս է հայտնել, որ երկու ժողովուրդների եւ պետությունների միջեւ հարաբերությունները էլ ավելի կամրապնդվեն: Նույն օրն կաթողիկոսը Բուենոս Այրեսի «Ավենիդա» դահլիճում տեղի ունեցած մշակութային հանդիսության ժամանակ «Սուրբ Էջմիածնի ասպետ» շքանշանն է շնորհել արգենտինահայ գործարար եւ բարեգործ, Երեւանի «Զվարթնոց» օդանավակայանի կառավարիչ American International Airports ընկերության նախագահ Էդուարդո Էռնեկյանին: Գարեգին Բ-ն ընդգծել է, որ Էռնեկյանը բազմաթիվ բարեգործություններ է արել Հայ եկեղեցու միջոցով ու նաեւ անուրանալի ներդրում ունի Հայաստանի տնտեսության զարգացման գործում:

Վրաց խորհրդարանը՝ Քութայիսում

Վրաստանի խորհրդարանը տեղափոխվելու է Քութայիս: Այդ գաղափարի հեղինակը Վրաստանի նախագահ Միխեիլ Սաակաշվիլին է: Արդեն կա այդպիսի օրենսդրական նախաձեռնություն: Նոր խորհրդարանի շենքն արդեն Քութայիսում սկսել են կառուցել: Այս նախաձեռնության հիմքում դրված է Վրաստանի շրջանների համաչափ զարգացման հրամայականը:

Հայր Աբգարը ժամանել է Սոֆիա

Բուլղարիայի հայոց թեմի առաջնորդական տեղապահ է նշանակվել Մայր աթոռից Աբգար վարդապետ Հովակիմյանը: Բուլղարիայի հայոց թեմի մանլը դիվանից տեղեկացանք, որ մայիսի 13-ին Հայր սուրբը ժամանել է Սոֆիա, որտեղ նրան դիմավորել են մեծ շուքով ու ջերմությամբ: Հենց օդանավակայանում Հայր Աբգարին ողջունել են Հայաստանի դեսպան Արսեն Սողոյանն ու Բուլղարիայի թեմական խորհրդի ատենապետ Ռուբեն Գրիգորյանը:

Ի. Պ.

Ընության կամքով այս տարի ծիրանի պակաս չենք ունենա

Եթե բնությունը տհաճ անակնկալներ չմատուցի, ապա ծիրանի բերքն այս տարի ամենամյա միջինից էլ բարձր կլինի, ինչը հնարավորություն կտա բավարարելու ոչ միայն ներքին շուկայի պահանջարկը, այլեւ կազմակերպելու արտահանումներ: Այս մասին «Արմենպրեսին» տեղեկացրել են գյուղատնտեսության նախարարությունից: Ապրիլի կեսերին դիտված ցրտահարության, կարկուտի ու տեւական անձրեւների պատճառով վնասվել է ծիրանի սպասվելիք բերքի միայն 20-30 տոկոսը: Իսկ մնացած բերքի վիճակը, կատարված դիտարկումների համաձայն, ընդհանուր առմամբ բավարար է գնահատվում:

Հայաստանից ծիրանի բերքի արտահանմանը կնպաստի «Զվարթնոց» օդանավակայանում ստեղծված բնահումքի ներմուծման-արտահանման ազատ տնտեսական գոտին, որը նախատեսվում է գործարկել մինչ ծիրանի արտահանումը սկսվելը: Ազատ տնտեսական գոտին, բացի 500 տոննա տարողությամբ ժամանակակից սառնարանային տնտեսությունից, կմատուցի նաեւ տեսակավորման, փաթեթավորման ու փաստաթղթերի ձեւակերպման ծառայություններ:

Ի. Պ.

Չերքեզների ողբերգությունը՝ Վրաստան-ԱՄՆ-Ռուսաստան մեքենայությունների առարկա

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱԲՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Bottom of Form

Չերքեզական սփյուռքի ներկայացուցիչներն ու Ռուսաստանի Պետդումայի պատգամավորները Դաշնային խորհրդի անդամների հետ մայիսի 16-ին փակ հանդիպում են ունեցել, որի ընթացքում մասնակիցները պայմանավորվել են ուղիղ երկխոսություն ծավալել «չերքեզների ցեղասպանության» հարցի առնչությամբ:

Չերքեզական թեման, ըստ ՌԴ Պետդումայի որոշ ներկայացուցիչների, մեքենայությունների առարկա է դառնում Եվրոմիությունում եւ ԱՄՆ-ում ու Ռուսաստանի հարեւան երկրներում, մինչդեռ, ըստ «Ռեգնումի» մեջբերման, Ռուսաստանը պատրաստ է քննարկել դրանք: Հարկ է համարվել նաեւ նշել, թե Ռուսաստանի Պետդումայում հանդիպումը կապված չէ չերքեզների՝ Վրաստանի խորհրդարան դիմելու հետ, որ տեղի է ունեցել նախորդ տարվա մարտին չերքեզական սփյուռքի մի խումբ ներկայացուցիչների կողմից:

Մինչ այս հանդիպումը, սակայն, մայիսի 13-ին Վրաստանի խորհրդարանի՝ հայրենակիցների եւ Կովկասի հարցերով հանձնաժողովի նիստում արդեն իսկ հայտարարվել է, որ «վրացի գիտնական-պատմաբաններ» կողմից վերջին երկու տարում ուսումնասիրված եւ վերլուծված փաստագրական նյութերը թույլ են տալիս անկասկած եզրակացնել տեղի ունեցածի որակումը շատ հստակորեն տալու օրինաչափության մասին»:

Միեւնույն ժամանակ, վրացական մամուլն ամենայն ակտիվությամբ քննարկում է վրացական խորհրդարանի կողմից 19-րդ դարում Ռուսաստանում տեղի ունեցած դեպքերը չերքեզների ցեղասպանություն ճանաչելու հարցը, անգամ ժամկետ է նշվում՝ մայիսի 21-ը, որը համարվում է «140 տարի առաջ Ռուսաստանի կողմից Հյուսիսային Կովկասը գրավելու հիշատակի օր»: Ընդ որում, չերքեզ ժողովրդի նկատմամբ ցեղասպանության ճանաչման կոչերին վրացական մամուլում ավելացվում են տեղեկություններ, թե նման խնդրանքով վրացական խորհրդարան են դիմել նաեւ ինգուշները, չեչենները ու հայերը:

Ըստ Ռազմավարական եւ ազգային հետազոտությունների հայկական կենտրոնի (ՌԱՀՀԿ) փորձագետ **Սարո Սարոյանի**, նման հարցի քննարկումն ու որոշման կայացումը նոր սրացումներ են խոստանում առանց այդ էլ ռուս-վրացական բարդ հարաբերություններում: «Վրաստանի խորհրդարանի Կովկասի եւ հայրենակիցների հարցերով կոմիտեում լսումները կասկած չեն թողնում, որ վրացական իշխանությունների կողմից քաղաքական որոշում է կայացվել չերքեզների ցեղասպանության հարցը վերջնականապես ներառել Վրաստանի կովկասյան քաղաքականության հիմքում», եզրակացնում է Սարոյանը:

Նրա մատնացույցմամբ, 19-րդ դարում Կովկասը հպատակեցնելու համար ցարական Ռուսաստանի ձեռնարկած ռազմական գործողությունները ծանր հետեւանքներ ունեցան չերքեզների համար: Կովկասյան պատերազմի հետեւանքով, որը տեւեց մոտ կես դար եւ ավարտվեց 1864 թվականին, ոչնչացվեցին կամ բռնի տեղահանվեցին չերքեզական բազմաթիվ բնակավայրեր, իսկ չերքեզ ժողովրդի մի մասն էլ ստիպված եղավ արտագաղթել Օսմանյան կայսրություն: Դեռեւս 1994 թ. մարտ ամսին ՌԴ Կարաչաեւո-Չերքեզիայի հանրապետության նախարարների խորհրդի նախագահությունը որոշում էր կայացրել Կովկասյան պատերազմի զոհերի հիշատակի օր սահմանել մայիսի 21-ը: 1864 թ. հենց այդ օրը Սոչիի մոտ գտնվող ներկայիս Կրասնայա Պոլյանա վայրում տեղի ունեցավ Կովկասյան պատերազմի ավարտի կապակցությամբ անցկացված ռուսական զորքերի զորահանդեսը:

Տես էջ 2

ԱԶԳ

ԸՆԹԱՑԻԿ

Ինչի՞ շուրջն ենք բանակցում

Շուրջ երկու տասնամյակ ղարաբաղյան խնդրի կարգավորման գործընթացում ներգրավված դիվանագետներն ու քաղաքական գործիչները փորձում են լուծում տալ այս ոչ այնքան ցարգ խնդրին, եւ դեռ հայտնի չէ՝ որքան ժամանակ կպահանջվի վերջնական կարգավորման շուրջը թեկուզ քաղաքական համաձայնության կայացման համար: Այս ընթացքում միջնորդների մոտեցումներն ու պատկերացումները խնդրի կարգավորման նկատմամբ փոխվել են բավականաչափ: Ինչպիսի՞ն է այժմ միջնորդների մոտեցումը խնդրի կարգավորման ձեւաչափին, ինչը, ըստ նրանց, կարող է ընդունելի լինել նաեւ հակամարտող կողմերի համար կամ, այլ կերպ ասած, ի՞նչ են այդքան հաճախ քննարկվող «մադրիդյան սկզբունքները»:

2008թ. «մադրիդյան սկզբունքների» մասնակի գաղտնազերծումը հետաքրքրության որոշակի մակարդակի բավարարումից հետո ավելի շատ հարցեր առաջացրեց, քան պատասխաններ: Հռչակված ընդհանրական սկզբունքները բազմաթիվ քաղաքական ուժերի կողմից մի շարք շահարկումների առիթ դարձան: Ինչպես նշում են իրենք՝ ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահները, առաջադրված ավելի քան տասնյակ սկզբունքներից կողմերի միջեւ համաձայնություն է ձեռք բերվել մի քանիսի շուրջը միայն, այսինքն՝ տարաձայնություններն առավել շատ են եւ վերջնական համաձայնության ձեռք բերումը կախված կլինի հենց ընդհանրական սկզբունքների մանրամասնումից: Մյուս կողմից, միջնորդների բազմաթիվ հայտարարությունները թույլ են տալիս վերականգնել առաջարկների չգաղտնազերծված որոշ մանրամասներ:

Ինչպես նշում են ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահող երկրների ղեկավարները (2009թ. հուլիսի 10-ի Լ'Ամվիլայի համատեղ հայտարարությունը), կարգավորման հիմնական սկզբունքները հետեւյալն են. «Լեռնային Ղարաբաղը շրջապատող տարածքների վերադարձ Ադրբեջանի վերահսկողությանը, Լեռնային Ղարաբաղի միջանկյալ կարգավիճակ, նրա անվտանգության եւ ինքնակառավարման երաշխիքների տրամադրումով, Հայաստանը Լեռնային Ղարաբաղին կապող միջանցք, Լեռնային Ղարաբաղի վերջնական իրավական կարգավիճակի հետագա սահմանում իրավականորեն պարտադիր կամարտահայտության միջոցով, ներքին տեղահանված անձանց եւ փախստականների՝ իրենց նախկին բնակության վայրերը վերադառնալու իրավունք, անվտանգության միջազգային երաշխիքներ, որոնք կներառեն խաղաղապահ գործողություն»:

Ինչպես հավաստում են համանախագահները, «մադրիդյան սկզբունքները անվտանգության բավարար երաշխիքներ են տալիս Ղարաբաղի բնակչությանը»: «Ղարաբաղն այլեւս չի լինի վախի մեջ, կունենա իսկական վստահություններ, քան այսօրվա սաստուս քվոյի պայմաններում», մասնավորապես հայտարարել էր ֆրանսիացի համանախագահող Բեռնար Ֆասիեն 2009-ի հոկտեմբերին Արցախում:

Դժվար է վիճել ֆրանսիացի դիվանագետի հետ. կարգավորված որեւէ հակամարտություն անվտանգության առավել բարձր երաշխիքներ ունի, քան չկարգավորվածը. բայց արդյո՞ք կարգավորման ցանկացած տարբերակ կարող է ամրապնդել արցախցիների անվտանգությունը: Ֆրանսիացի համանախագահողին հազիվ թե կարելի է պարզամտության մեջ մեղադրել, ուստի Ֆասիեի ակնարկն առավել քան թափանցիկ է՝ կարգավորման գործընթացը պետք է հանգեցնի Արցախի փաստացի անկախության միջազգային լեգիտիմացման, ինչն էլ ի վերջո Ադրբեջանի կողմից ընդունվելու դեպքում կարող է արցախցիների անվտանգության հավաստի երաշխիք դառնալ:

«Մադրիդյան սկզբունքներն», ըստ էության, սահմանում են նաեւ անկախացման մեխանիզմը. Արցախի անցումային կարգավիճակ՝ անվտանգության եւ ինքնակառավարման երաշխիքների տրամադրումով, այսինքն՝ մինչեւ անկախության հանրաքվեն եւս Արցախի փաստացի անկախությունը ոչ միայն պետք է պահպանվի, այլեւ երաշխավորված լինի միջնորդների կողմից: Անկախության հանրաքվեն Արցախի կարգավիճակի հաստատմանն ուղղված հաջորդ քայլը կլինի, այսինքն՝ միջազգային հանրությունը եւ, որ ամենակարեւորն է, Ադրբեջանը կանխավ պարտավորվում են ընդունել իրենց կարգավիճակի սահմանման ցանկացած որոշում (զուգահեռը Հվ. Սուդանի հետ աչքի է ընկնում անմիջապես):

Ինչ վերաբերում է կարգավորման փաթեթում եւ միջնորդների հայտարարություններում Ադրբեջանի տարածքային ամբողջականության մասին սկզբունքին, ապա հաշվի առնելով դրան զուգահեռ արցախցիների ինքնորոշման իրավունքի մասին հավասար պահանջը, ստացվում է, որ միջնորդներն Արցախն այլեւս չեն դիտարկում որպես ադրբեջանական տարածք: Ուստի եւ Ադրբեջանն իր տարածքային ամբողջականությունը կվերականգնի նոր սահմաններում՝ արդեն առանց Արցախի: Իսկ թե ինչպիսին են լինելու միջազգայնորեն ճանաչված Արցախի սահմանները կամ՝ ինչ տարածքում է իրականացվելու ինքնորոշման հանրաքվեն, հնարավոր չէ հստակ դատել ոչ բանակցվող սկզբունքների գաղտնազերծված մասից, ոչ միջնորդների հայտարարություններից: Մադրիդյան սկզբունքներում խոսվում է «ԼՂ-ն շրջապատող տարածքների վերադարձի» անհրաժեշտության մասին, սակայն թե կոնկրետ որ տարածքներն են դիտարկվում «շրջակա», պարզ կարող է լինել միայն «ԼՂ» ձեւակերպման սահմանների ճշգրտումից հետո: Դեռեւս 2007թ. Բեռնար Ֆասիեն Բաքվում հայտարարել էր, թե «Լաչինի շուրջը բանակցելը դժվար կլինի»: Ուշադրություն դարձնենք այն հանգամանքին, որ հայտարարությունը հնչել է Բաքվում, Երեւանում այս միտքն, ամենայն հավանականությամբ, կհնչեր հետեւյալ կերպ. «Լեռնային Ղարաբաղը Հայաստանի հետ ցամաքային կապող միջանցք կունենա»: Այսինքն՝ ինչպես կարգավորման փաթեթի գաղտնազերծված հատվածն, այնպես էլ համանախագահների հայտարարությունները որոշակիացնում են Լաչինի ճակատագիրը միայն, իսկ թե ինչ կլինի մյուս տարածքների ճակատագիրը, թվում է՝ դեռ հայտնի չէ նույնիսկ իրենց՝ միջնորդներին: Մնում է ենթադրել, որ այդ հարցն էլ հենց առավել խնդրահարույց եւ «չհամաձայնեցված» կետերի շարքում է:

Ասվածից կարելի է մի պարզ եզրահանգման գալ. «մադրիդյան սկզբունքները» մեզ չեն ներկայացվել որպես դատավճիռ, դրանք կարգավորման ընդհանուր ուղիները նախանշող մոտեցումներ են միայն, որոնց շուրջը բանակցությունները դեռ շատ բան կարող են փոխել ուժերի հարաբերակցությունում: Մեկ բան հստակ է սակայն, դրանք արձանագրում են միջազգային հանրության պատրաստակամությունը, նույնիսկ պարտավորությունը՝ հաշտվել Արցախի ժողովրդի ցանկացած կամքի հետ: Այս հանգամանքը թերեւս արժանի է, որպեսզի հայկական քաղաքական մտքի թիրախը ոչ թե սկզբունքների քննադատությունն, այլ դրանց առավել խնդրահարույց կետերում շեշտադրումների փոփոխությունը լինի: Ի վերջո, Արցախի անկախությունն ու դրա ճանաչումն այն բաղձանքն էր, ինչի շուրջը կենսրոնացած էին հայության մտքերը շուրջ երկու տասնամյակ առաջ, երբ մեկնարկեց Արցախյան շարժումը: Երկու տասնամյակ շարունակ եւ հատկապես 1994թ. հրադադարի կնքումից ի վեր այդ նպատակն է հետապնդել հայկական դիվանագիտությունը: Այլ խնդիր է, սակայն, որ բանակցային ողջ գործընթացին զուգահեռ՝ հրադադարի 17 տարիների ընթացքում, Արցախում մեծացել է երիտասարդների մի ողջ սերունդ, ում համար հայրենիքը ողջ ԼՂՀ-ն է, եւ ում մեջ հակառակորդին որեւէ զիջման հեռանկար վտանգի ու կորստի զգացողություն է առաջացնում:

Մ. ՄԵՄԵՐՋՅԱՆ

Աղանդավորների «քաջագործության» արձագանքները

Եհովայի վկաների հերթական «քաջագործությունը» ցույց տվեց, որ նրանք արդեն վաղուց անցել են իրենց «սահմաններն» ու այնքան լկտիացել, որ Սուրբ Երրորդություն եկեղեցում հենց պատարագի ժամանակ ձեռնամուխ են եղել աղանդավորական քարոզչության եւ բաժանել իրենց «ուղեղներ լվացող» դիտարանները: Երեկվա համարում այս դեպքին **«Ազգը»** հանգամանալից անդրադարձել է:

Աղանդավորների այս սանձարձակության դեմ օրերս տարբեր հայտարարություններ եղան: **Հայ արիական միաբանությունը** արձագանքելով կատարվածին՝ նշում է, որ հայ արիները մեկ անգամ չէ, որ դիմել են իշխանություններին հոգեւոր, սեռական ու այլ տեսակի մոլագարական դրսեւորումները կանխելու եւ կասեցնելու համար: «Իսկ հայ քրիստոնյաների կաթողիկոսն ու երկրի նախագահը լռում են: Աղանդավորներն արդեն պետական կրոնի դեմ են քայլեր ձեռնարկում: Գուցե սրանից հետո, երբ սեփական կաբվի վրա կզգան վտանգը, կսթափվեն հոգեւոր ու աշխարհիկ «տերերը»: Ինչքա՞ն կարելի է «Եվրոպա-Եվրոպա» խաղալ: Ինչպես ասում են՝ Հռոմի պապից ավելի կաթոլիկ ենք դարձել, եվրոպացուց ավելի եվրոպացի», ընդգծում են հայ արիներն ու ահազանգում հետեւյալ արտահայտությամբ. «Հայրենիք ենք կորցնում եւ ազգ, հանուն ինչի՞ պիտի լռենք»:

«Նոր ժամանակներ» կուսակցությունը եկեղեցում ու նրա բակում կատարվածի առնչությամբ նույնպես հանդես է եկել հայտարարությամբ. «Մեր կարծիքով՝ ստեղծված իրավիճակը հետեւանքն է այն բանի, որ իշխանությունն այսօր փորձում է եկեղեցին օգտագործել իր քաղաքական նպատակների համար եւ գրանցում, թույլատրում է տարբեր քայքայիչ աղանդների գործունեությունը: Իսկ եկեղեցին չի ներկայացնում սոցիալական ու հոգեւոր գործունեության հստակ ծրագիր»: «Նոր ժամանակներ» կուսակցությունն իշխանություններին կոչ է անում դադարեցնել Հայաստանյայց առաքելական եկեղեցին որպես քաղաքական նպատակների միջոց օգտագործելը: Կուսակցությունը նաեւ հայտարարում է, որ անհրաժեշտ է անմիջապես կասեցնել այն քայքայիչ աղանդների գործունեությունը, որոնք խարխլում են պետության ու եկեղեցու հիմքերը:

Ի. Պ.

ԱՅԺ

Հայաստանի եւ Հունգարիայի խորհրդարանական պատվիրակությունների հանդիպումը

Հայաստանի Ազգային Ժողովի նախագահ Հովիկ Աբրահամյանի եւ Հունգարիայի Ազգային Ժողովի նախագահ Լասլո Կյովերի մասնակցությամբ երեկ տեղի ունեցավ երկու երկրների խորհրդարանական պատվիրակությունների հանդիպումը ընդլայնված կազմով:

Ողջունելով հունգար գործընկերոջը եւ նրա ղեկավարած պատվիրակությանը՝ Հ. Աբրահամյանը հույս հայտնեց, որ այցը կնպաստի երկու երկրների միջեւ հարաբերությունների զարգացմանը: «Մեր ցանկությունն է Հունգարիայի հետ հաստատել բազմաբնույթ փոխշահավետ հարաբերություններ», ասաց ԱԺ նախագահը՝ նշելով, որ Հունգարիան Հայաստանում դեսպանություն չունի, եւ դրա բացումը կխթանի երկկողմ կապերի սերտացումը:

ՀՀ ԱԺ նախագահը գոհունակություն հայտնեց ազգային փոքրամասնությունների, այդ թվում՝ հայ համայնքի հանդեպ Հունգարիայի իշխանությունների կողմից իրականացվող քաղաքականության կապակցությամբ՝ հայերը Հունգարիայում ունեն ազգային փոքրամասնության կարգավիճակ եւ օգտվում են այդ կարգավիճակի ընձեռած հնարավորություններից: Հ. Աբրահամյանը կարեւորեց համագործակցությունը միջազգային կառույցներում՝ նշելով, որ Հայաստանի եւ Եվրոմիության միջեւ քաղաքական համագործակցությունն ինտենսիվ զարգանում է, իսկ Արեւելյան գործընկերության ծրագիրը Հայաստանի եւ Հունգարիայի միջեւ համագործակցության լավ հնարավորություններ է ընձեռում:

Հունգարիայի խորհրդարանի նախագահ Լասլո Կյովերը նշեց, որ փոխայցելությունները կակտիվացնեն երկու երկրների հարաբերությունները, որոնք չօգտագործված մեծ ռեսուրսներ ունեն: Խոսքը վերաբերում է հատկապես տնտեսական համագործակցությանը: Ըստ նրա՝ Հունգարիան բարձր է գնահատում հունգարահայ համայնքի գործունեությունը, որը չնայած փոքրաթիվ է, բայց մշտապես վճռորոշ դերակատարություն է ունեցել Հունգարիայի պատմության մեջ:

Հայաստանի ԱԺ նախագահը տարակուսանք հայտնեց Հունգարիայի խորհրդարանում մի քանի պատգամավորների նախաձեռնությամբ ներկայացված հակահայկական բնույթի բանաձևի նախագծի կապակցությամբ: Հույս հայտնելով, որ այդ բանաձեւը չի ընդունվի՝ ԱԺ նախագահը անհրաժեշտ համարեց, որ Հունգարիայի խորհրդարանի պատգամավորները տեղյակ լինեն, որ դրանում ամբողջությամբ խեղաթյուրված է Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության էությունը: Հունգարիայի խորհրդարանի նախագահն էլ նշեց, որ ամենայն հավանականությամբ այդ բանաձեւը անգամ չի ընդգրկվի խորհրդարանի օրակարգում, մանավանդ որ իշխող մեծամասնությունը նման նպատակ չունի: Լասլո Կյովերի խոսքերով՝ Հունգարիան կողմ է հավասարակշռված մոտեցմանը:

Չերքեզների ողբերգությունը...

1-ին էջից

2010 թ. սկզբին Չերքեզական միջազգային կոնգրեսը նամակով դիմել էր ՌԴ նախագահ Դմիտրի Մեդվեդեւին խնդրելով չերքեզ ժողովրդի խորհրդանիշները հիշատակել 2014թ. Սոչիի օլիմպիադայի ժամանակ այնպես, ինչպես Վանկուվերի օլիմպիական խաղերի ժամանակ օգտագործվել էին Կանադայի բնիկների խորհրդանիշները: Դիմումի հեղինակները ենթադրում էին, որ այդ քայլը դրականորեն կազդի չերքեզ ժողովրդի ազգային նսեմացված զգացմունքների վրա եւ թույլ կտա օլիմպիադան անցկացնել հանգիստ պայմաններում: Սակայն ՌԴ նախագահին ուղղված այդ դիմումը որքան աննկատ մնաց Ռուսաստանում, նույնքան սեփական քաղաքական ծրագրերի առաջմղման համար կարեւորվեց Վրաստանում:

ՌԴ նախագահին ուղղված դիմումից երկու շաբաթ անց՝ 2010թ. մարտ ամսին, Թբիլիսիում անցկացվեց չերքեզական խնդրին նվիրված միջազգային համաժողով, որը պատրաստեց մի դիմում՝ ուղղված արդեն Վրաստանի խորհրդարանին: Համաժողովը խորհրդարանին խնդրում էր ճանաչել 19-րդ դարում Ռուսական կայսրության կողմից իրականացված «չերքեզ ժողովրդի ցեղասպանությունը»:

«Վրացական իշխանությունների ձեռնարկած հետագա քայլերը, երբ սեպտեմբեր ամսին Վրաստանի խորհրդարանի գարնանային նստաշրջանի օրակարգում ներառվեց նաեւ Ռուսաստանի կողմից չերքեզների նկատմամբ իրականացված ցեղասպանության ճանաչման հարցը, իսկ նոյեմբերին Թբիլիսիում տեղի ունեցավ Կովկասին ու մասնավորապես չերքեզներին նվիրված երկրորդ համաժողովը, վկայեցին, որ 2014թ. Սոչիի օլիմպիադային ընդառաջ Վրաստանի իշխանությունների կողմից չերքեզական խաղաքարտի օգտագործումը Վրաստանի համար Ռուսաստանի վրա ազդելու կարեւոր քաղաքական գործիքի է վերածվում», նշում է Սարոյանը:

Ամեն դեպքում, քննարկումների զգալի հատվածի պարագայում Վրաստանի այսօրինակ քայլը դիտարկվում է նաեւ դեռեւս հունվարին Վրաստանի եւ ԱՄՆ նախագահների հանդիպման համատեքստում, որի ընթացքում կողմերը քննարկել էին նաեւ «Կովկասում անվտանգությանը վերաբերող հարցեր», մինչդեռ հենց ռուսաստանյան լրատվամիջոցները հայտարարեցին, թե քննարկել է չերքեզական հարցը:

Ողջ խնդիրը, նախ եւ առաջ, այն է, որ 2014-ին Սոչիում անցկացվելիք օլիմպիադայի ժամանակացույցը համընկնում է ռուս-կովկասյան պատերազմի 150-ամյակի հետ, քանի որ պատերազմի ժամանակ կենդանի մնացած կովկասյան բնակչությունը արտաքսվեց, իսկ Սոչին էլ համարվում է Չերքեզիայի վերջին մայրաքաղաք: Ուստի ակնհայտ է, որ Վրաստանը փորձում է, թերեւս ԱՄՆ-ի աջակցությամբ, որոշակի մոտեցում ցուցաբերել Հյուսիսային Կովկասի ժողովուրդներին՝ ընդդեմ Ռուսաստանի: Ընդ որում, չերքեզական թեման կարծես մնում է օրակարգային ոչ միայն Վրաստանի, այլեւ ԱՄՆ-ի համար, որտեղ որոշ ուժեր ամենայն ակտիվությամբ խրախուսում եւ անգամ ֆինանսավորում են այդ թեմայով անցկացվող քննարկումները:

Զուգահեռները նման թեմայի պարագայում ցանկալի չեն, սակայն հստակ է, որ Վրաստանն էլ, ինչպես այլ շատ երկրներ, ոչ թե արդարության սկզբունքներով է առաջնորդվում, այլ՝ սեփական շահի, որ հաճախ ոչ մի աղերս չունի արդարության հետ:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան Ի տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 0010, Հանրապետութեան 47
ֆաքս 374 10 562863
e-mail: azg@azg.am
azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՐԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ 529221
Հաշվապահութիւն (գովազդ) / հեռ 582960
Լրագրողների սենեակ / հեռ 581841
Համակարգչ. ծառայութիւն / հեռ 582483
Շուրջօրեայ լրահաւաք ծառայութիւն
/ հեռ 529353
Համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի

Փախստականների հարցում Հայաստանն ակնկալում է միջազգային դոնորների աջակցությունը

«1988-92թթ. ընթացքում Ադրբեջանից բռնագաղթած եւ Հայաստանում բնակություն հաստատած անձանց բնակարանային ապահովության առաջնահերթ ծրագրի համաֆինանսավորման եւ հնարավոր դոնոր կազմակերպությունների հետ համագործակցության» թեմայով միջազգային համաժողովը երեկ բացվեց Երեւանում, որին մասնակցում էին նաեւ ՄԱԿ-ի փախստականների հարցերով գերագույն հանձնակատար **Անտոնիո Գուտերեսը** եւ Հայաստանի վարչապետ **Տիգրան Սարգսյանը**:

Բացման խոսքում վարչապետ Տիգրան Սարգսյանը նշեց, որ 1988-92 թթ. Ադրբեջանի Հանրապետության իրենց մշտական բնակավայրերից տեղահանվեցին ավելի քան կես միլիոն հայեր, որից 360 հազարը ապաստանեցին Հայաստանում: 1992-94 թթ.-ին էլ փախստականներին ավելացան մշտապես գնդակոծվող սահմանամերձ բնակավայրերից մոտ 72 հազար ներքին տեղահանվածները: Այսօր էլ, ըստ վարչապետի, փախստականների շրջանում խիստ բարձր է մշտական կացարանով չապահովվածների քանակը, ավելի սուր է արտահայտված աղքատությունը, շուրջ 2-3 անգամ բարձր է գործազրկության մակարդակը: «Մենք ակնկալում ենք, որ համաշխարհային հանրության ուշադրությունից դուրս չեն մնա ավելի վաղ ծագած հիմնախնդիրները, որոնցից է Հայաստանի փախստականների հիմնախնդիրը», հույս հայտնեց Տիգրան Սարգսյանը:

Ըստ վարչապետի, Հայաստանում դեռեւս 4000 անօթեւան ընտանիքներ կան աղետի գոտում, շուրջ 1200 փախստականների ընտանիքներ նույնպես բնակարանի են սպասում: Այդ ընտանիքներն ավելի քան 20 տարի շարունակում են ապրել տարրական պայմաններից զուրկ, ավելի քան 30 տարի չվերանորոգված շինություններում, որոնց բնակարաններով ապահովելու համար կպահանջվի 40-45 մլն դոլար: Հայաստանի կառավարությունն ակնկալում է այդ աջակցությունը ստանալ միջազգային դոնոր կառույցներից:

Միաժամանակ տեղեկացվեց, որ սկսած 2005-ից՝ պետբյուջեի միջոցների հաշվին լուծվել է փախստականների 782 ընտանիքների բնակարանային խնդիր: ՄԱԿ-ի փախստականների գերագույն հանձնակատարի եւ փախստականների հարցերով նորվեգական խորհրդի միջոցների հաշվին էլ փախստականների 215 ընտանիքների համար կառուցվել են ֆոթեջաիիթ տներ: Փախստականների 359 ընտանիքների սեփականաշնորհվելու են իրենց զբաղեցրած հանրակացարանային բնակելի տարածքները:

«Մենք աջակցում ենք Հայաստանի կառավարության կոչին եւ պետք է աջակցության միջոցով վերջնական լուծում տանք այս խնդրին: Կա լուծում այս իրավիճակին, բոլորը համաձայն են դրան, ընդամենը պետք են միջոցներ», իր ելույթում ասաց ՄԱԿ-ի փախստականների հարցերով գերագույն հանձնակատար Անտոնիո Գուտերեսը: Նա նշեց, որ համաժողովը ճիշտ ժամանակին է կազմակերպվել եւ պետք է լուծի շուրջ երկու տասնամյակ առաջ տեղահանված անձանց խնդիրները:

ԱԲԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Ընդդեմ ոստիկանության

Արդեն մի տարուց ավելի է Ստեփան Հովակիմյանն ու Վահրամ Քերոբյանը կալանքի տակ են: Նրանք մեղադրվում են «Մոսկվա» կինոթատրոնում 2010-ի հունվարի 10-ին կատարված գողությունը կազմակերպելու եւ իրականացնելու մեջ:

Երեկ Փաստաբանների պալատում Ստեփան Հովակիմյանի պաշտպանը՝ փաստաբան **Տիգրան Սաֆարյանը** հայտարարեց, որ Ստեփան Հովակիմյանի նկատմամբ ոստիկանությունում կիրառվել են բռնություններ: Իսկ խոշտանգումների ու ճնշման ներքո կորզվել է ինքնախոստովանական ցուցմունք, որի հիման վրա էլ «սարքվել» է քրեական գործ: Չնայած փաստաբանների ու իրավապահ կազմակերպությունների հայտարարություններին, թե ոստիկանության աշխատակիցներն ապօրինություններ են իրականացրել, պատկան մարմինները հրաժարվում են հետաքննել խոշտանգման փաստը: Հիշեցնենք, որ Ստեփան Հովակիմյանը մեղադրվում է կինոթատրոնից խոշոր չափի գումարի գողությունը կազմակերպելու մեջ:

Երեկվա ասուլիսի բանախոսները՝ փաստաբան **Սաֆարյանը,** Հելսինկյան իրավապահական ասամբլեայի Վանաձորի գրասենյակի ղեկավար **Արթուր Սաֆունցը** եւ Ստեփան Հովակիմյանի հայրը՝ **Բենիամին Հովակիմյանը**, բողոքում էին ոստիկանների կատարած խոշտանգումներից ու դրանց հանդեպ իրավապահ մարմինների՝ հանձին հատուկ քննչական ծառայության, անտարբեր վերաբերմունքից. վերջինս հրաժարվում է ոստիկանության ապօրինությունների ուղղությամբ հետաքննություն կատարել:

Արթուր Սաֆունցն էլ իր հերթին նշեց, որ ոստիկանության ու քննչական մարմինների կիրառած ապօրինությունները, ցավոք, մնում են անպատիժ. «Ոստիկանությունը ապօրինություններ թույլ տվող ու դրանք ծածկող մի համակարգ է, իսկ իրավապահների իրավունքները պաշտպանելու ուղղությամբ իշխանությունները որեւէ կարեւոր քայլ չեն կատարում»:

Ի. Պ.

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ

Հայաստանի նախագահ-ՄԱԿ-ի փախստականների հարցերով գերագույն հանձնակատար հանդիպում

Նախագահ Սարգսյանը երեկ ընդունել է ՄԱԿ-ի փախստականների հարցերով գերագույն հանձնակատար Անտոնիո Գուտերեշին, որը Հայաստան է ժամանել դոնոր կազմակերպությունների միջազգային համաժողովին մասնակցելու:

Սերժ Սարգսյանը նշել է, որ Հայաստանի Հանրապետությունը փախստականներին ընդունելու առաջին օրերից որդեգրել է հասարակության մեջ նրանց ինտեգրման քաղաքականություն եւ երբեք չի քաղաքականացրել փախստականների հարցը: Նախագահի հավաստմամբ, 2011 թ. դեկտեմբերին Ժնեւում կայանալիք նախարարական հանդիպման շրջանակներում Հայաստանը կրկին կբարձրաձայնի իր հանձնառությունները՝ ուղղված փախստականների առավել խոցելի խմբերի կարիքներին ու այս ոլորտին վերաբերող օրենսդրական դաշտի կատարելագործմանը: Հանրապետության ղեկավարը Ժնեւյան հանդիպմանը մեր երկրի մասնակցությունը կարեւորել է նաեւ հանդիպման շրջանակներում Ազգերի լիգայի փախստականների հարցերով առաջին հանձնակատար, մեծ հումանիստ Ֆ. Նանսենի 150-ամյակին նվիրված միջոցառման անցկացմամբ: Նախագահի խոսքով, Նանսենն այն երախտավորներից է, ում անունը հարազատ է յուրաքանչյուր հայի համար:

Անտոնիո Գուտերեշը գոհունակությամբ է խոսել Հայաստանում փախստականներին քաղաքացիության շնորհման, հասարակության մեջ ինտեգրման, նրանց իրավունքների ապահովման ուղղությամբ մինչ այժմ իրականացված աշխատանքների մասին: Նրա խոսքով, իր այցը եւ համաժողովի անցկացումը Հայաստանում փախստականների խնդիրների լուծման ուղղությամբ ջանքերը համատեղելու լրացուցիչ հնարավորություն են: Այս մասին տեղեկացնում է Հայաստանի նախագահի մամլո գրասենյակը:

ԱԱԽ քարտուղար Արթուր Բաղդասարյանն ընդունել է Միգրացիայի միջազգային կազմակերպության ներկայացուցիչներին

ԱԱԽ քարտուղար Արթուր Բաղդասարյանը երեկ ընդունել է Միգրացիայի միջազգային կազմակերպության ներկայացուցիչներ Պիեռ Ռոսի-Լոնգին եւ Ֆրանց Պրուշին:

Ամփոփելով Միգրացիայի միջազգային կազմակերպության կողմից վերջին տարիներին Հայաստանի Հանրապետությունում ծավալած գործունեությունը՝ հյուրերը ներկայացրին իրենց այցի նպատակը, այն է՝ միգրացիայի կառավարման կարիքների գնահատում, որն իրականացվելու է 2011թ. մայիսին՝ ՀՀ արտաքին գործերի, աշխատանքի եւ սոցիալական հարցերի նախարարությունների եւ միգրացիոն պետական ծառայության հետ համագործակցությամբ իրականացվող «Հայաստանում աշխատանքային միգրացիայի՝ ապացույցների վրա հիմնված կառավարման հզորացում» ծրագրի շրջանակներում:

Արթուր Բաղդասարյանը նշել է, որ Հայաստան-ԵՄ համագործակցության համատեքստում վերոնշյալ եւ հարակից ոլորտներում իրականացվում են բազմաթիվ բարեփոխումներ, մշակվում, հաստատվում եւ իրականացվում են տարբեր ռազմավարություններ, այդ թվում՝ սահմանների կառավարման եւ սահմանային ենթակառուցվածքների արդիականացման ռազմավարությունը, ընթացքի մեջ են վիզաների դյուրինացման, ռեադմիսիոն համաձայնագրերի բանակցությունները: Կարեւորելով առաքելության գործունեությունը՝ Արթուր Բաղդասարյանը պատրաստակամություն է հայտնել աջակցելու նրանց՝ հույս հայտնելով, որ գնահատման առաքելությունը կարող է էապես նպաստել միգրացիոն բարեփոխումների գործընթացին:

ԱԱԽ մամուլի գրասենյակ

Վազգեն Խաչիկյանին հանձնեցին

1-ին էջից

Ահա եւ Հայաստանի գլխավոր դատախազության լրատվական ծառայությունից, հասարակության պահանջը սնելով, տեղեկացնում են, որ պետական շահերի պաշտպանության վարչությունում հարուցվել է քրեական գործ՝ յուրացման, պաշտոնական լիազորությունները չարաշահելու եւ պաշտոնական կեղծիք կատարելու փաստերի առթիվ:

Ուսումնասիրելով ֆինանսների նախարարությունից ստացված, աշխատանքի եւ սոցիալական հարցերի նախարարության սոցիալական ապահովության պետական ծառայությունում իրականացված կենսաթոշակների նշանակման եւ վճարման ճշտության ստուգման արդյունքներով կազմված ակտերի հիման վրա նախապատրաստված նյութերը, վերոնշյալ վարչությունը պարզել է, որ աշխատանքի եւ սոցիալական հարցերի նախարարության սոցիալական ապահովության պետական ծառայության կենսաթոշակների նշանակման, վճարման եւ վերահսկողության բնագավառներում կազմակերպական-տնօրինական լիազորություններ իրականացնող պաշտոնատար անձիք, անձնական այլ շահագրգռվածությունից եւ խմբային շահերից ելնելով, իրենց պաշտոնական դիրքը ծառայության շահերին հակառակ օգտագործելու, ինչպես նաեւ ծառայողական պարտականությունները չկատարելու, պաշտոնական փաստաթղթերում ակնհայտ կեղծ գրառումներ մտցնելու, կեղծ փաստաթղթեր կազմելու միջոցով մահացած կենսաթոշակառուների անվամբ, ժամկետանց լիազորագրերի հիման վրա, կրկնակի թոշակներ նշանակելու եւ ավել հաշվարկված աստիճի հիման վրա 2009-2010 թթ. ընթացքում ՀՀ պետական բյուջեից դուրս են գրել եւ վճարել առանձնապես խոշոր չափերի՝ 113 181 900 դրամ գումար, որը յուրացվել է: Պետությանը պատճառվել է ծանր հետեւանքներ առաջացնող էական վնաս:

ՀՀ գլխավոր դատախազության պետական շահերի պաշտպանության վարչության պետ Ա. Նիկողոսյանի որոշմամբ փաստի առթիվ հարուցվել է քրեական գործ՝ ՀՀ քրեական օրենսգրքի 179-րդ հոդվածի 3-րդ մասի 1-ին կետով, 308-րդ հոդվածի 2-րդ եւ 314-րդ հոդվածի 1-ին մասերով: Մի խոսքով՝ իշխանական մեծամասնությունը, ում մաս էր կազմում Խաչիկյանը, հանձնում է նրան:

Սակայն եկեք ավելի խորքից նայենք խնդիրներին՝ առանց տրվելու կոռուպցիայի դեմ պայքարը շոուի վերածողների համուն տրվելու: Այս պետությունը հիմից իմացող մարդու համար, իհարկե, պատրանք չկա, որ պաշտոնյաները բաժանվում են կաշառակերների եւ բարեխիղճների: Միայն միամիտ մարդը կարող է հավատալ, որ երիտասարդ հանրապետականը, ով գլխապտույտ արագությամբ կարիերա արեց, ավելին՝ նրա եւ նրա հանրապետական տիկնոջ անձերի շուրջը գոյություն ուներ մի չարդարացված աժիոտաժ, կարող էր ինքնագլուխ 300 հազար դոլար ուտել: Առավել հավանական է այն, որ քվոտաներով տարբեր կուսակցություններին հանձնված նախարարությունները մեղր լիզելու պատուհան են տվյալ կուսակցությունների համար, մանավանդ նախընտրական շրջանում: Բա ո՞նց պետք է կուսակցությունները փակեն իրենց քարոզչական եւ մյուս հսկայական ծախսերը, եթե պաշտոնի նշանակած իրենց կուսակցի միջոցով այդ պատուհանից չսնվեն: Անշուշտ՝ կուսակցին էլ հնարավորություն է տրվում իր բաժինը լիզելու՝ այդպես լռեցնելով նրան եւ սիրելով աչք փակել դեպի վեր հոսող դրամական հոսքերից: Ահա եւ Խաչիկյանի ֆենոմենը, որին շատ կարճ ժամանակում փուչիկի էֆեկտով փչեցին, վերջինս գլխապտույտ ունեցավ սեփական փառքի արագությունից, այնպիսի գլխապտույտ, որ ժամանակ չուներ գնահատելու վերեւից ընկնելու ցավագնության աստիճանը: Բայց քանի՞ գլուխ ուներ Խաչիկյանը՝ ինքնուրույն Պզոյի մակարդակի «աֆյորա» պլանավորելու եւ իրականացնելու համար: Ավելի շուտ՝ դա փող լվանալու ի սկզբանե գոյություն ունեցած եւ հետզհետե կատարելագործված համակարգ է, որի խողովակից օգտվել են կենտրոնացված ձեւով, իսկ այժմ զոհ են տալիս՝ կոռուպցիայի դեմ պայքարելու եւ եվրոպական պահանջների ինչ-որ տոկոս իրականացնելու համատեքստում: Մի խոսքով՝ Խաչիկյանի ձեռքամբ փողեր են կերվել, նա ինքն էլ թաթախել է ձեռքերը մեղրի մեջ, իսկ հիմա նրան փչացնում են, քանի որ ամեն ինչի համար պետք է վճարել. հարյուրավոր արժանի երիտասարդներ այդքան արագ չեն հայտնվում կարիերայի աստիճանահարթակին, նրանցից ոչնչով չտարբերվող Խաչիկյանը հայտնվել է: Բայց եթե կարծում եք՝ համակարգը նրան դատելով եւ բանն նստեցնելով կմաքրվի՝ զուր հույսեր են: Մի՞թե, ասենք, Գեղարքունիքի մարզի Փամբակ գյուղում բազմազավակ ընտանիքին նպաստ նշանակելիս առաջին նպաստը էլի սոցծառայությունում չի մնալու, կամ գործազրկության 6-ամսյա նպաստ նշանակելու գինը մեկ ամսվա նպաստը ծառայությանը թողնելը չի լինելու: Օրինակները կարող եք ինքներդ շարունակել: Հասարակությունն էլ ստացել է պասը՝ նրան տեսարաններ են հարկավոր, ահա եւ զոհ են տալիս Խաչիկյանին: Թե չէ հիմա քանի՞ քրեական գործ պետք է հարուցված լիներ՝ Վերահսկիչ պալատը որքա՞ն բացահայտումներ է արել տարբեր ոլորտներում: Չէ, մենք չենք ասում, թե կոռուպցիայի դեմ չպետք է պայքարել: Պետք է, անգամ համակարգված ու լայնամասշտաբ մոտեցմամբ: Բայց ոչ թե այսպես ընտրողաբար, «ցուցադրական կախաղաններով» եւ իմիտացիայով: Մենք կհավատանք դրան, եթե սկզբունքորեն ինչ-որ բան փոխվի այս երկրում, եթե հեռուստացույցով չխոսեն մի բան, իսկ կյանքը լրիվ ուրիշ չլինի: Կեսարինը կեսարին, աստծունն՝ աստծուն:

Սեյսմիկ ռիսկի նվազեցման փոխարեն ի՞նչ է կատարվում հանրապետությունում

Ճապոնիայի վերջին երկրաշարժը ցույց տվեց, որ ավերիչ երկրաշարժերի հետեւանքները կարող են լինել անկանխատեսելի եւ անսպասելի, հատկապես երբ ազդեցության տարածքում կա այնպիսի երկրորդային վտանգի աղբյուր, ինչպիսին ատոմակայանն է: Գաղտնիք չէ, որ Հայաստանի տարածքը ամբողջովին սեյսմավտանգ է, եւ մենք չենք կարող չգերագնահատել սեյսմիկ պաշտպանության դերը մեր երկրի կայուն զարգացման համար:

Սեյսմիկ պաշտպանության ազգային ծառայության (ՍՊԱԾ) հիմնական նպատակը սեյսմիկ ռիսկի (ուժեղ երկրաշարժով պայմանավորված մարդկային եւ նյութական կորուստների) նվազեցումն է:

Սեյսմիկ ռիսկի նվազեցման բաղադրիչներն են՝

մոնիտորինգը, որն իրականացվում է ազգային դիտացանցի օգնությամբ,

սեյսմիկ վտանգի գնահատումը,

սեյսմակայուն շինարարությունը,

բնակչության եւ կառավարման մարմինների ուսուցումը եւ նախապատրաստումը:

Այսօր ծառայությունը չի կարող արդյունավետ իրականացնել իր առջեւ դրված խնդիրները: Դրա պատճառները բազմաթիվ են, բայց ես կխոսեմ միայն մի քանիսի մասին:

Առաջինը ծառայության կառուցվածքն է: Նախկինում գոյություն ունեցող միաձույլ եւ կուռ կառուցվածքի փոխարեն այժմ ստեղծվել են չորս առանձին ՊՈԱԿ-ներ եւ գործակալություն, որոնք չեն ապահովում աշխատանքներին համապատասխանող անհրաժեշտ օպերատիվություն եւ պատասխանատվություն: Անընդունելի է, երբ ինֆորմացիայի ստացման աղբյուրները (կայաններ, տվիչներ) գտնվում են մի ՊՈԱԿ-ի, իսկ նույն ինֆորմացիայի փոխանցման ու մշակման համակարգերը՝ մեկ այլ ՊՈԱԿ-ի իրավասության տակ: Նախկինում տեղեկատվությունը բոլոր կայաններից եւ դիտակետերից փոխանցվում էր ծառայության տվյալների մշակման կենտրոն, որտեղ գնահատվում էին ընթացիկ սեյսմիկ վտանգը եւ սեյսմիկ ռեժիմը: Բացի դրանից՝ գնահատվում էին տվյալների որակը, եւ դրան համապատասխան կայաններում իրականացվում վերանորոգման կամ կարգաբերման աշխատանքներ:

Այժմ տվյալների մշակման կենտրոնը դուրս է բերվել գործակալության ենթակայությունից, եւ տվյալներն ընդունվում ու մշակվում են առեւտրյան ՊՈԱԿ-ում, որը ոչ մի վերադասություն չունի մյուս ՊՈԱԿ-ների նկատմամբ եւ բնականաբար արդյունավետ չի կարող արձագանքել մյուս ՊՈԱԿ-ների ենթակայության տակ գտնվող կայանների խափանումների եւ անորակ տեղեկատվության տրամադրմանը: Մյուս կողմից, տվյալները մշակում ու վերլուծում էին երկար տարիների փորձ ունեցող մասնագետներ, որոնք այժմ զբաղված են փաստաթղթային գրագրության աշխատանքներով, որոնց մի մասը չի վերաբերում սեյսմիկ պաշտպանության խնդիրներին: Այդ մասնագետների մի մասն էլ, իբր «անձնական» դիմումի համաձայն, հեռացվել է ծառայությունից, չնայած նրանց սիրել են, որ այդ դիմումները գրվեն:

Երկրորդը ազգային դիտացանցի վիճակն է: ՍՊԱԾ-ի ազգային դիտացանցը բաղկացած է 150 կայաններից, որոնք իրականացնում են 40 տարբեր պարամետրերի շուրջօրյա դիտարկումներ: Կայաններից ստացվող ինֆորմացիան օգտագործվում է հիմնականում երկու նպատակների համար՝ տեղի ունեցած երկրաշարժերի պարամետրերի օպերատիվ որոշման եւ ազդարարման համար, ընթացիկ սեյսմիկ վտանգի գնահատման, սեյսմիկ ռեժիմի ուսումնասիրման համար:

Կայանների մի մասն ընդգրկված է համաշխարհային եւ տարածաշրջանային ցանցերում: Եթե միջազգային կայանները անընդհատ կատարելագործվում են, միջազգային եւ արտասահմանյան համապատասխան կազմակերպությունների օժանդակությամբ վերազինվում նորագույն սարքավորումներով, ապա նույնը չի կարելի ասել հեռաչափական սեյսմիկ ցանցի 35 կայանների վերաբերյալ, որոնք նախատեսված են տեղական երկրաշարժերի գրանցման եւ տվյալների վերլուծման համար:

Շատ վատ վիճակում են ավելի քան 80 երկրաֆիզիկական, երկրաքիմիական, հիդրոքիմիական, հիդրոդինամիկական եւ այլ կայանները: Այս կայանների տվյալները հիմնականում օգտագործվում են ընթացիկ սեյսմիկ վտանգի գնահատման եւ սեյսմիկ ռեժիմի ուսումնասիրման համար, որոնց վրա ծախսվում է ոլորտի ֆինանսավորման ավելի քան 50%-ը՝ մոտ 250 մլն դրամ: Եթե այդ կայանները նորմալ չեն աշխատում կամ տալիս են անորակ տեղեկատվություն, ապա դա նույնն է, որ 250 մլն դրամը քամուն է տրվում: Այս մասին բազմիցս տեղյակ են պահել պատկան մարմիններին, բայց, ցավոք, համապատասխան արձագանք չի եղել: Արդյունքում չի աշխատում Լեռնային Ղարաբաղի հեռաչափական սեյսմոլոգիական համակարգը, չեն գործում Սյունիքի հեռաչափական համակարգի չորս կայաններից երեքը, չեն աշխատում Երեւանի շուրջը տեղադրված հեռաչափական ութ կայաններից չորսը, համապատասխան մեթոդիկայով եւ ռեգլամենտով չեն իրականացվում հիդրոքիմիական չափումները: Վերացվել է տարածաշրջանում միակ հենակետային GPS (երկրադիրքային) կայանը Դավիթաշենում, ինչի պատճառով անիմաստ են դարձել արտասահմանյան մի քանի եւ Հայաստանի պետական կադաստրի քարտեզագրության ինստիտուտի երկրադինամիկայի ոլորտում նախկին տասը տարիների կատարված աշխատանքները: Այս ցանկը կարելի է շարունակել:

Երրորդ՝ ծառայությունում համարյա դադարեցվել են սեյսմակայուն շինարարության նոր մեթոդների մշակման, միջազգային փորձի ուսումնասիրման եւ Հայաստանի շինարարության բնագավառում նրանց ներդրման բոլոր աշխատանքները: Տարածաշրջանում միակ սարքը, որի վրա իրականացվում էին շինարարական կոնստրուկցիաների, շենքերի մոդելների փորձարկումներ, ոչ միայն չի գործում, այլեւ վերականգնելու փորձ անգամ չի արվում:

Հաջորդ ամենազավեշտալի իրողությունն այն է, որ ՍՊԱԾ գործակալության կառուցվածքում լուծարվել է բնակչության հետ տարվող աշխատանքների բաժինը, որը զբաղված էր ուսումնական նյութերի, մեթոդների եւ միջոցների մշակմա աշխատանքով ու վերահսկում էր ՊՈԱԿ-ների աշխատանքն այդ ոլորտում:

Սեյսմիկ պաշտպանության ծառայությունն ունի բավականաչափ մասնագետներ եւ միջոցներ՝ իր առջեւ դրված խնդիրները կատարելու համար, բայց ծառայությունում ստեղծված աշխատանքային մթնոլորտը թույլ չի տալիս, որ նրանք իրագործեն իրենց գիտական գաղափարները, զբաղվեն գիտական ուսումնասիրություններով՝ համախմբելով ծառայության ամբողջ ներուժը:

Ընդհակառակը, ծառայության բաժանումը տարբեր իրավաբանական անձերի, մասնագիտական կոորդինացնող եւ ղեկավարող մարմնի բացակայությունը հանգեցրել է այն բանին, որ մարդիկ մտածում են ոչ թե նոր ծրագրերի, նոր մեթոդների ու միջոցների մշակման, այլ միայն իրենց գոյությունը պահելու մասին:

Վերը նշված խնդիրների լուծման համար լրացուցիչ ֆինանսական միջոցներ պետք չեն, բավական է միայն կատարել համապատասխան կառուցվածքային եւ կազմակերպչական բարեփոխումներ:

Խնդիրը համարում եմ շատ հրատապ, որի շտապ լուծումը անհրաժեշտ քայլ է նոր վտանգներին նախապատրաստվելու եւ սեյսմիկ ռիսկի նվազեցման ճանապարհին: Հակառակ դեպքում այն բերում է մարդկային, տեխնիկական եւ ֆինանսական ռեսուրսների հավելյալ եւ անիմաստ ծախսերի:

ԱԼԱՎԱՐԴ ԱՆՏՈՆՅԱՆ
«Սեյսմիկ ռիսկի նվազեցման ծրագրերի աջակցման կենտրոն» ՀԿ-ի նախագահ

ՆԱԽԱՅԵՌԵՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Օսմանյան կայսրության մեջ ապրած հայերն ու նրանց պատմությունը

Արդեն մի քանի ամիս գործում է «Հուշամատյան» կայքը՝ www. houshamadyan.org, որի նպատակն է վերականգնել ու պահպանել Օսմանյան կայսրության մեջ ապրած հայերի հիշողությունները: Կայքը տնօրինողը «Հուշամատյան» միությունն է, որը հիմնվել ու պաշտոնապես գրանցվել է Բեռլինում անցյալ տարի: Հուշամատյանի հետազոտությունները լինելու են Օսմանյան կայսրության մեջ ապրած հայության առօրյա կյանքի, բարքերի, երաժշտության, գրականության եւ այլ ոլորտների վերաբերյալ: Կայքի համար հատկապես կարեւոր են հայերին վերաբերող լուսանկարների, գեղանկարների, ֆիլմերի, վավերաթղթերի, գրքերի եւ այլ իրերի հավաքումն ու պահպանումը: «Հուշամատյանի» խմբագրության փոխանցմամբ՝ իրենց նպատակն է ստեղծել համագործակցային կայք, որի այցելուները հնարավորություն կունենան հարուցանելու այն իրենց ունեցած համապատասխան նյութերով, եւ այդպես կայքն իսկապես կդառնա համագործակցային:

Հուշամատյանի ընտրած առաջին վայրը Բալուի շրջանն է՝ իր քաղաքով ու շրջակա գյուղերով: Կայքում արդեն կարելի է գտնել հոդվածներ Բալուի պատմության, միջէթնիկական հարաբերությունների, աշխարհագրության, տեղական երգերի, պարերի ու այլ թեմաների մասին: Ժամանակի ընթացքում կայքը հարստացվելու է Օսմանյան կայսրության մաս կազմող հայաբնակ այլ վայրերի մասին հոդվածներով:

Ճանաչենք հայրենիքն ու մարենք հնավայրերը

Բազմաթիվ հնավայրեր ու հուշարձաններ, որոնք մեր երկրի մշակութային ժառանգության կարեւոր մասն են կազմում, այսօր մատնված են անտերության: Այս վիճակը մի խումբ երիտասարդների դրդել է ձեռնամուխ լինել նոր ակցիայի. «Ճանաչիր քո երկիրը» երիտասարդական նախաձեռնությունը հայտարարում է «Մարե՛նք հնավայրերը ժամանակակից աղբից» ակցիայի մեկնարկի մասին: Ակցիայի շրջանակներում նախաձեռնության անդամները շաբաթական մեկ օր կմեկնեն տարբեր մարզերում գտնվող հնավայրեր ու կմարեն դրանց շրջակա տարածքը: Ակցիան իրականացվում է մասնակիցների անձնական միջոցներով: Երիտասարդներն արդեն հասցրել են լինել Վայոց ձորի Ցախաց քարի վանական համալիրում:

«Ճանաչիր քո երկիրը» նախաձեռնությունը կոչ է անում երիտասարդներին միանալ ակցիային ու այս կերպ պահպանել մեր մշակույթն ու պատմությունը: Ովքեր ցանկանում են մասնակցել ակցիային, կարող են զանգահարել 091 600744:

Ի. Պ.

«Իրանական տեսակետները Հայոց ցեղասպանության մասին»

Էմմա Բեգիջանյանի այս գիրքը, բացի գիտականից, ունի նաեւ պրակտիկ քաղաքական նշանակություն

Մինչ համայն հայությունը պատրաստվում էր նշել Մեծ Եղեռնի 96-րդ տարելիցը, Երեւանում լույս տեսավ **Էմմա Բեգիջանյանի** «Իրանական տեսակետները Հայոց ցեղասպանության մասին» գիրքը: Նախքան գրքի բովանդակությանն անդրադառնալը նշենք, որ թեման Հայաստանում ուսումնասիրված չէ, ինչը առանձնակի կարեւորություն է հաղորդում գրախոսվող աշխատությանը:

Բեգիջանյանի աշխատությունը 163 էջ է, ունի նախաբան, առաջաբան, հայերեն, ռուսերեն եւ անգլերեն ամփոփում, ինչպես նաեւ օգտագործված գրականության ցանկ, որն իրականում բնագիր սկզբնաղբյուրների ցանկ է: Գրքի խմբագիրն ու նախաբանի հեղինակը ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, Արեւելագիտության ինստիտուտի տնօրեն **Ռուբեն Սաֆրաստյանն է**:

Առաջաբանը գրի է առել հեղինակը, որտեղ նա նշում է, որ մինչեւ 1975 թ. թեեւ ապրիլի 24-ն իրանահայերի համար եղել է ոչ աշխատանքային օր, սակայն Մեծ Եղեռնի 60-րդ տարելիցին, երբ նրանք փորձել են այդ օրը նշել երթով դեպի Իրանում Թուրքիայի դեսպանատուն, շահի վարչակարգի անվտանգության ուժերն իսկույն քրել են նրանց, այնուհետեւ ընդհանրապես արգելել բողոքի ցույցերը: Իրանում 1979-ի իսլամական հեղափոխությունից հետո միայն իրանահայությանը տրվել է ապրիլի 24-ը անարգել նշելու հնարավորություն:

Որքան էլ Իրանի Իսլամական Հանրապետությունը պաշտոնապես չճանաչի Հայոց ցեղասպանությունը, իրանցի ժողովրդի լավագույն ներկայացուցիչներն ի սկզբանե դատապարտել են օսմանյան Թուրքիայում աբդուլհամիդյան եւ երիտթուրքական վարչակարգերի իրականացրած ցեղասպանությունը հայերի դեմ: Նրանց ուշադրությունից չեն վրիպել նաեւ 1909 թ. Ադանայի ջարդերը: Հատկանշական է, որ ժամանակակցի կարգավիճակով Հայոց Մեծ Եղեռնին ու կոտորածներին արձագանքել է 1904-1922 թթ. իրանական մամուլը: Իրենց հուշերում Մեծ Եղեռնին մանրամասն անդրադարձել են նաեւ իրանցի ականատեսները, որոնցից թերեւս պետք է առանձնացնել հայտնի գրող Մոհամմադ Ալի Ջամալզադեին, որի կենդանության օրոք լույս տեսած հուշերն այնուհետեւ այլ հեղինակները բազմիցս վերահրատարակել են:

«Եվս մեկ հուշ» վերնագրով հրատարակվել է նաեւ Մեծ Եղեռնի մեկ այլ ականատեսի՝ հայտնի դիվանագետ Ալի Ռեզա Դիվանբեգիի երկհատորյա հուշագրությունը, որի առաջին հատորում նա վշտակցելով, չափազանց կարեւոր տեղեկություններ է հաղորդում Վանի վիլայեթի հազարավոր հայերի կոտորածների, ինչպես նաեւ ճանապարհին կմախքացած տարագիրների ողբերգական իրավիճակի մասին:

Բացի հուշագրություններից, Իրանում հրատարակվել են Մեծ եղեռնին նվիրված ուսումնասիրություններ, մասնավորապես հայտնի պատմաբան, հրատարակիչ Էմմայիլ Ռայինի «Հայոց ցեղասպանությունը» մենագրությունը, որը 1972-ին լույս է տեսել Թեհրանում: Էմմա Բեգիջանյանն ընդարձակ մեջբերումներով հայ ընթերցողին է ներկայացնում իրանցի ականատեսների Մեծ Եղեռնին առնչվող հուշերը, «Հայոց ցեղասպանությունը» մենագրությունը, ցեղասպանության տարելիցներին իրանահայ համայնքի կազմակերպած միջոցառումների նկատմամբ Իրանի Իսլամական Հանրապետության իշխանությունների վերաբերմունքը:

Շնորհիվ Էմմա Բեգիջանյանի «Իրանական տեսակետները Հայոց ցեղասպանության մասին» աշխատության, մենք հնարավորություն ենք ստանում ծանոթանալու նաեւ արտերկրում ապրող իրանցի գիտնականների, մտավորականների Մեծ Եղեռնին առնչվող հոդվածներին եւ այլ հրապարակումներին: Գիրքը բացի գիտականից, ունի նաեւ պրակտիկ քաղաքական նշանակություն: Հատկապես Հայոց ցեղասպանության ճանաչման միջազգային գործընթացի ներկա փուլում, երբ Թուրքիան ցեղասպանության պաշտոնական թեզը հանդիսացող ժխտողականությունը փորձում է իբրեւ ճշմարտություն մատուցել իսլամական աշխարհին, իսկ Մեծ Եղեռնի ժամանակակից իրանական մամուլը, իրանցի ականատեսների հուշագրությունները, «Հայոց ցեղասպանությունը» թեմայով Իրանում հրատարակված ուսումնասիրությունները, հոդվածներն ու հրապարակախոսությունները, հակակշռելով թուրքական այդ փորձը, ի չիք են դարձնում մահմեդական երկրներին ժխտողականության շուրջը համախմբելու Թուրքիայի նկրտումները:

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔԲՅԱՆ
Պատմական գիտությունների թեկնածու

Հունիսի 12-ին Թուրքիայի ազգային մեծ ժողովի ընտրություններն են

Կանխորոշված է վարչապետ Էրդողանի «Արդարություն եւ բարգավաճում» կուսակցության հաղթանակը

Հունիսի 12-ին Թուրքիայի ազգային մեծ ժողովի՝ Մեջլիսի համընդհանուր ընտրություններն են: Ի դեպ, Թուրքիան 74 մլն բնակչություն ունի, Մեջլիսը՝ պատգամավորական 550 տեղ, իսկ ընտրություններին կմասնակցի քաղաքական 16 կուսակցություն, քանի որ վերջին պահին մասնակցությունից հրաժարվել էր 8 կուսակցություն:

Բոլոր հիմքերը կան ենթադրելու, որ հունիսի 12-ի ընտրություններում եւս, ինչպես 2002-ին եւ 2007-ին էր, հաղթանակի կիսասի վարչապետ Ռեջեփ Թայիփ Էրդողանի «Արդարություն եւ բարգավաճում» կուսակցությունը, ապահովելով երկրում միանձնյա իշխանություն: Ինչ վերաբերում է մյուս կուսակցություններին, ապա նրանցից թերեւս Քեմալ Աթաթուրքի հիմնադրած Ժողովրդա-հանրապետական, «գորշ գայլերի» քաղաքական կազմակերպությունը՝ Ազգայնական շարժում եւ քրդերի «Խաղաղություն եւ ժողովրդավարություն» կուսակցություններն ունեն խորհրդարան մտնելու հնարավորություն:

Ընդ որում Ժողովրդա-հանրապետական կուսակցությունը նոր գլխավոր նախագահի՝ Քեմալ Քըլըչդարօղլուի գլխավորությամբ պայքարում է ոչ թե իշխանության գալու, այլ նախորդ ընտրությունների համեմատ խորհրդարանում ավելի շատ տեղեր ստանալու համար: Այս կուսակցությունն ուներ 98 պատգամավոր: Մինչ այդ Մեջլիսում պատգամավորական 70 տեղ ունեցող Ազգայնական շարժում կուսակցությունն ըստ երեւույթին անկում է ապրել, որ խորհրդարան մուտք գործելու համար անհրաժեշտ 10 տոկոսանոց պատնեշի հաղթահարումը նրա գլխավոր առաջադրանքն է առաջիկա ընտրություններում:

Ընտրություններում միայն մեծամասնականով մասնակցող քրդերի «Խաղաղություն եւ ժողովրդավարություն» կուսակցությունը հավակնում է պատգամավորական 70 տեղեր ստանալ Մեջլիսում, որտեղ ուներ 20 տեղ: Այսինքն այս կուսակցությունը 10 տոկոսանոց պատնեշի հաղթահարման խնդիր որպես այդպիսին չունի: Հավանաբար նա Թուրքիայի քրդաբնակ արեւելյան եւ հարավարեւելյան շրջաններում կլինի Էրդողանի «Արդարություն եւ բարգավաճում» կուսակցության գլխավոր մրցակիցը եւ զգալի ձայներ կխլի:

Ըստ երեւույթին միմյանցից ձայներ կխլեն նաեւ Ժողովրդա-հանրապետական եւ Ազգայնական շարժում կուսակցությունները, թերեւս այդ ձայների քանակն էլ 10-տոկոսանոց պատնեշի հաղթահարման հարցում կկանխորոշի Ազգայնական շարժում կուսակցության ճակատագիրը: Համենայն դեպս քաղաքական դիտորդները չեն բացառում, որ այս կուսակցությունը դուրս մնա խորհրդարանից: Մինչդեռ հենց «գորշ գայլերի» քաղաքական կազմակերպությանն է վերապահվում «Խաղաղություն եւ ժողովրդավարություն» կուսակցության խորհրդարանական նախաձեռնությունները հակակշռելու առաքելությունը:

Andy-Ar ընկերության հարցախույզի արդյունքներով, ինչպես մայիսի 16-ին նշել է «Դունիա բուլթենի» լրատվական գործակալությունը, «Արդարություն եւ բարգավաճում» կուսակցությունը կստանա ընտրողների ընդհանուր ձայների 52 տոկոսը, Ժողովրդա-հանրապետականը՝ 27 տոկոսը, Ազգայնական շարժումը՝ մինչեւ 10,5 տոկոս ձայն: Գալով «Խաղաղություն եւ ժողովրդավարություն» կուսակցության ընտրություններին մեծամասնականով մասնակցող պատգամավորներին, ապա նշված ընկերությունն ընդհանուր ձայների 7 տոկոս է նախատեսում նրանց համար:

Ի տարբերություն այս ընկերության, քաղաքական դիտորդները 35 պատգամավորական տեղեր են նախատեսում քրդերի «Խաղաղություն եւ ժողովրդավարություն» կուսակցության համար: Քանի որ ձայների 7 տոկոսը դա չի կարող ապահովել, ուստի հարցախույզի արդյունքները դառնում են վիճարկելի: Անվիճարկելին հունիսի 12-ի ընտրություններում վարչապետ Էրդողանի «Արդարություն եւ բարգավաճում» կուսակցության հաղթանակի կանխորոշվածությունն է:

Կանխորոշված է նաեւ նրա միանձնյա իշխանությունը երկրում: Պարզապես բանավեճը ծավալվում է այս կուսակցության պատգամավորների թվի շուրջը. 327 պատգամավորական տե՞ղ, թե՞ 366: Ի դեպ, 366-ի դեպքում «Արդարություն եւ բարգավաճում» կուսակցությունը ոչ միայն միանձնյա իշխանության կգա, այլեւ Մեջլիսում կունենա բացարձակ մեծամասնություն, որը նրան օրենսդրական նախաձեռնությունները միանձնյա անցկացնելու հնարավորություն կտա:

Հ. ՉԱՔԲՅԱՆ

Ռմբակոծվում են Տրիպոլիի վարչական շենքերը

Նախարարներից մեկն անցել է ապստամբների կողմը

Երեկ գիշեր ՆԱՏՕ-ի օդուժի ռմբակոծության հետեւանքով Տրիպոլիում հրդեհներ են բռնկել Լիբիայի անվտանգության ծառայության եւ հակակոռուպցիոն վարչության շենքերում: Երկու շենքերն էլ երկրի ղեկավար Մուամմար Քադդաֆիի նստավայրի մոտերքում են, նշում է Ֆրանսպրես գործակալությունը: Ռմբակոծված շենքերում կան վիրավորներ:

Տրիպոլին ռմբակոծվել էր նաեւ մայիսի 16-ի երեկոյան: Նույն օրը Միսուրատայի նավահանգստից ոչ հեռու ՆԱՏՕ-ի ռազմանավերը կալանել էին ականված մոտորանավակ: Ենթադրվում է, որ Քադդաֆիին հավատարիմ ուժերը մտադրվել էին դրանով ոչնչացնել նավահանգիստ մտնող նավերը:

ՆԱՏՕ-ի հայտարարության մեջ ասվում է, որ ռազմանավերը ծովում նկատել են դեպի մոտորանավակ: Դրանցից մեկը փախուստի է դիմել, իսկ մյուսի անձնակազմը հեռացել է: Նավակում հայտնաբերվել է մոտ 1 տոննա պայթուցիկ, որը ոչնչացվել է ռազմանավերի կրակով:

Ռոյթեր գործակալությունը հաղորդում է, որ Լիբիայի ափերի մոտ պարեկություն է անում ՆԱՏՕ-ի 20 ռազմանավ:

Միաժամանակ հաղորդվում է, որ Լիբիայի նավթարդյունաբերության նախարար Շուքրի Ղանեմը անցել է ապստամբների կողմը: «Ալ Ջազիրա» հեռուստալիքի տվյալներով, նախարարը փախել է երկրից: Մինչդեռ «Ալ Արաբիա» հեռուստալիքը, Ազգային անցումային խորհրդի աղբյուրներ վկայակոչելով, հաղորդում է, որ Ղանեմը անցել է ապստամբների կողմը: Սակայն նրա գտնվելու տեղը չի նշվում:

68-ամյա Շուքրի Ղանեմը անցյալում եղել է վարչապետ, իսկ 2006-ից երկրի նավթարդյունաբերության նախարար է:

Մահմուդ Աբբաս. «Պաղեստինը փոխհատուցում կպահանջի Իսրայելից»

Պաղեստինյան ինքնավարության նախագահ Մահմուդ Աբբասը «Նյու Յորք թայմս» թերթում հրապարակած հոդվածում հայտարարել է, որ ՄԱԿ-ի Ընդհանուր ժողովի սեպտեմբերյան նստաշրջանում պաղեստինցիները կպահանջեն ճանաչել Պաղեստինի պետությունը 1967-ի սահմաններով, իսկ ճանաչումից հետո դատական կարգով կհետապնդեն Իսրայելին:

«ՄԱԿ-ում Պաղեստինի պետության ճանաչումը կմիջազգայնացնի հակամարտությունը ոչ միայն քաղաքական, այլեւ իրավաբանական տեսակետներից: Դա թույլ կտա Իսրայելից փոխհատուցումներ պահանջել ՄԱԿ-ի Արդարության միջազգային դատարանի միջոցով», ընդգծում է Աբբասը:

Նրա խոսքերով, պաղեստինա-իսրայելական հաշտության բանակցությունների ձախողումը պաղեստինցիներին ստիպեց միջազգային ընկերակցությանը դիմել հակամարտության արդարացի կարգավորման ակնկալիքով:

Ըստ Աբբասի, պաղեստինցիները պատրաստ են բավարարվել Պաղեստինի պատմական տարածքի ընդամենը 22 տոկոսով: Ոչ 20 տարվա բանակցությունները, ոչ էլ ԱՄՆ-ի ճնշումը չդադարեցրին Այսրհորդանանի իսրայելական գաղութացումը: Աբբասը Իսրայելին մեղադրել է նաեւ նրանում, որ Երուսաղեմի կրոնական սրբավայրերը անմատչելի է դարձրել պաղեստինցիների համար:

Մարին Լը Պենը առաջադրվեց նախագահության թեկնածու

Ֆրանսիայի ծայրահեղ աջ Ազգային ճակատի քաղբյուրոն կուսակցապետ Մարին Լը Պենին առաջադրել է նախագահության թեկնածու, հաղորդում է Ֆրանսպրեսը: Տարածված հայտարարության մեջ նշվում է, որ քաղբյուրոն միաձայն հավանություն է տվել նրա թեկնածությանը:

Նախագահական ընտրությունների առաջին փուլը տեղի կունենա 2012-ի ապրիլի 22-ին, երկրորդ փուլը՝ մայիսի 6-ին: Հանրային վերջին հարցումների համաձայն, Մարին Լը Պենը կարող է կրկնել հոր՝ ԱՃ հիմնադիր Ժան-Մարի Լը Պենի արդյունքը եւ անցնել նախագահական ընտրությունների երկրորդ փուլ:

ՎՐԱՍՏԱՆ

Մինչեւ տարեվերջ թուրք-մեսխեթցիները կարող են ստանալ հայրենադարձի կարգավիճակ

Թուրք-մեսխեթցիների հարցը ամեն գնով պահվում է օրակարգային այն դեպքում, երբ ժամանակն անցնում է, սակայն Վրաստան հայրենադարձվելու ցանկություն արտահայտողների թիվը չի մեծանում: «Սալամնյուզ» կայքէջի տեղեկացմամբ, թուրք-ախըսքաների «Վեթեն» ընկերակցության նախագահ Շամսեդին Սարվարովը հայտարարել է, որ այս տարեվերջին Վրաստան վերադառնալու ցանկություն ունեցող եւ Ադրբեջանում բնակվող թուրք-մեսխեթցիները կստանան հայրենադարձի կարգավիճակ:

Վրաստան վերաբնակեցման գործընթացն արագացնելու նպատակով թուրք-մեսխեթցիների համար ստեղծվել է հանձնաժողով՝ կազմված վրաց պաշտոնատար անձանցից: Հանձնաժողովում, ըստ Սարվարովի, ներգրավվել են ներկայացուցիչներ Վրաստանի մի շարք նախարարություններից: Հանձնաժողովների անդամների հետ հանդիպումներ է ունեցել «Վեթեն» կազմակերպության ղեկավարությունը:

Ըստ Սարվարովի, այդ հանդիպումներով էլ համաձայնություն է ձեռք բերվել Վրաստան վերադառնալու ցանկություն հայտնած թուրք-մեսխեթցիներին մինչեւ տարեվերջ տրամադրել հայրենադարձի կարգավիճակ: Դրանից որոշ ժամանակ անց էլ կսկսվի բուն գործընթացը՝ վերաբնակեցումը, որը, նախնական տվյալներով, կարող է իրականացվել նաեւ Ջավախքում:

Նույն կազմակերպության տեղեկություններով, Ադրբեջանում բնակվող մոտ 12 հզ. թուրք-մեսխեթցի ցանկություն է հայտնել վերադառնալու Վրաստան, ընդ որում՝ 5428 դիմում արդեն հանձնվել է վրացական կողմին:

Հիշեցնենք, որ վրացական օրենսդրությամբ որեւէ դրամական «խրախուսում» չի նախատեսվում հայրենադարձվողների համար, բացի հիմնական ու սկզբնական պայմաններ ապահովելու անհրաժեշտությունից, որը եւս ոչ բավարար հստակություն ունի: Իսկ խոսակցությունները, թե թուրք-մեսխեթցիները կարող են հայրենադարձմամբ վերաբնակեցվել նաեւ Ջավախքում, ըստ այդմ՝ նաեւ խնդիրներ առաջացնելով մեծապես հայաբնակ այդ տարածաշրջանում, առայժմ իրականություն դառնալու փոքր հավանականություն ունեն, քանի որ այդ տարածաշրջանը հայրենադարձվող մեսխեթցիների համար բնավ էլ նախընտրելի տեղերից չէ:

Ա. ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Սյուզան Մուբարաքը իր ունեցվածքը հանձնեց պետությանը

Հոսնի Մուբարաքը ներողություն կխնդրի ժողովրդից

Եգիպտոսի պաշտոնաթող նախագահ Հոսնի Մուբարաքի կինն իր բոլոր միջոցները եւ ունեցվածքը հանձնել է պետությանը: Սյուզան Մուբարաքը հույս ունի դրա շնորհիվ չդատվել կաշառակերության մեղադրանքով, հաղորդում է «Ազատություն» ռադիոկայանը:

Մի շարք տնտեսական հանցագործությունների մեջ կասկածվող Սյուզան Մուբարաքին անցյալ ուրբաթ հարցաքննել էին եւ 15 օրով բանտարկել: Հաջորդ օրը ուրբաթ սուր նոպայի պատճառով նրան տեղափոխել էին Շարմ աշ Շեյխի հիվանդանոցի ինտենսիվ թերապիայի բաժանմունք, որտեղ պետք է վիրահատվի:

Ինչ վերաբերում է փետրվարի 11-ին ճարահատյալ պաշտոնը թողած Հոսնի Մուբարաքին, նա պատրաստվում է ներողություն խնդրել ժողովրդից եւ ներում հայցել: Այդ մասին հաղորդում է «Ալ Շորուկ» անկախ թերթը: Բարձրաստիճան պաշտոնյաների վկայակոչելով, թերթը գրում է, որ Մուբարաքը «պատրաստում է եգիպտական եւ արաբական հեռուստալիքներով տարածվելիք նամակ, որով իր եւ ընտանիքի անունից ներողություն է խնդրում Եգիպտոսի բնակչությանը պատճառված բոլոր վիրավորանքների համար»:

ԵՄ-ը Պորտուգալիային կտա 78 մլրդ եվրո

ԵՄ ֆինանսների նախարարները համաձայնել են Պորտուգալիային 78 մլրդ եվրո վարկ հատկացնել պետական պարտքի մարման համար, հաղորդում է Ֆրանսպրեսը:

Հրապարակված հայտարարության մեջ նշվում է, որ նախարարների խորհրդակցությունում որոշումն ընդունվել է միաձայն:

Վարկի դիմաց Պորտուգալիայի կառավարությունը պետք է ձեռնարկի բյուջեի պակասորդի կրճատմանն ուղղված միջոցներ: 2011-ին պակասորդը պետք է կազմի ՀՆԱ 5,9 տոկոսը, 2012-ին՝ 4,5, 2013-ին՝ 3 տոկոսը:

Պորտուգալիան եվրոգոտու երրորդ երկիրն է, որ վարկ է խնդրում պետական պարտքը մարելու համար: 2010-ի գարնանը Հունաստանը ստացել էր 110 մլրդ, աշնանը Իռլանդիան՝ 85 մլրդ եվրո:

Պատմամշակութային հուշարձանների վերականգնումը կիրականացվի երկարաժամկետ համալիր ծրագրով

Աշխատանքային խորհրդակցություն Գյումրիում

Մեր ժողովրդի մշակութային ժառանգության եւ մասնավորապես պատմության ու մշակույթի հուշարձանների պահպանությունն ու հաջորդ սերունդներին փոխանցումը կարեւորագույն խնդիր է, որի ուղղությամբ բավական աշխատանք է կատարվել նաեւ խորհրդային շրջանում: Հետխորհրդային տեւական ընդմիջումից հետո վերջին տարիներին այս աշխատանքը վերսկսվել, սակայն ավելի հաճախ ընթացել է ծագած հրատապ խնդիրները փուլային տարբերակով լուծելու ուղիով: Այժմ մշակույթի նախարարության կողմից խնդիր է դրվել արդեն հուշարձանների վերականգնման հարցին մոտենալ երկարաժամկետ համալիր ծրագրի միջոցով, նկատի ունենալով հուշարձանի ուսումնասիրում, պեղում, ամրակայում, վերականգնում, հանրահռչակում եւ մշակութային զբոսաշրջության համար օգտագործում ամբողջական շղթան: Այս մասին խոսվեց անցած շաբաթ օրը բոլոր շահագրգիռ կառույցների մասնակցությամբ Գյումրիում ՀՀ մշակույթի նախարարության կազմակերպած աշխատանքային խորհրդակցության ժամանակ:

Նախարար **Հասմիկ Պողոսյանը**, բացելով խորհրդակցությունը, հայտնեց, որ մարզ առ մարզ պետք է ամփոփվեն պատմության եւ մշակույթի հուշարձանների պահպանության, նորոգման ու դրա հետ կապված բոլոր խնդիրները եւ ընդհանուր պատկերը ստանալուց հետո ռազմավարական ծրագիր մշակվի, թե տվյալ մարզում ինչ պետք է արվի ըստ տարիների՝ մոտակա առնվազն տասը տարիների ընթացքում: Խնդիրները բավական շատ են:

Կոնկրետ Շիրակի մարզում, ըստ ներկայացված տվյալների, պատմության եւ մշակույթի անշարժ հուշարձանների պետական ցուցակը ներառում է 2349 հուշարձան՝ 824 պահպանական միավորով: Ներկայացված այլ տվյալով՝ հուշարձանների ընդհանուր քանակը մարզում 2564 է: Պետական սեփականություն համարվող եւ օտարման ոչ ենթակա հուշարձանների ցանկում ներառված է 1051 հուշարձան՝ 649 պահպանական միավորով: Դրանց պահպանությունն իրականացնում է Պատմական միջավայրի պահպանության Շիրակի մարզային ծառայությունը: Անշուշտ, հուշարձանների պահպանվածության վիճակը տարբեր է: ՀՀ մշակույթի նախարարության «Պատմամշակութային արգելոց-թանգարաններ եւ պատմական միջավայրի պահպանության ծառայություն» ՊՈԱԿ-ի կողմից պարբերաբար կազմվում են պահպանվածության առումով առավել վտանգված եւ հրատապ վերականգնման, ամրակայման խնդիր ունեցող հուշարձանների ցանկեր, որոնք ներկայացվում են մշակույթի նախարարություն՝ միջնաժամկետ ծախսային ծրագրում ներառելու կամ այլ միջոցներով վերականգնելու, ամրակայելու, ինչպես նաեւ մոնիտորինգ անցկացնելու համար: Այս աշխատանքներն առավել արդյունավետ դարձնելու համար խորհրդակցությունում կարեւորվեց, մասնավորապես, պահպանական պարտավորագրերի կնքման ընթացակարգի կանոնակարգումը, պետական կառավարման եւ ՏԻ մարմինների կողմից հուշարձանների պահպանական գոտիների նախագծերի համաձայնեցման, հաստատման գործընթացի հնարավորինս սեղմ ժամկետում իրականացումը եւ այլն:

Վերջին տարիներին պատմամշակութային հուշարձանների վերականգնման ուղղությամբ որոշակի աշխատանքներ կատարվել են ինչպես Գյումրի քաղաքում, այնպես էլ մարզի այլ բնակավայրերում: Մասնավորապես, 2008 թվականին նման աշխատանքներ են կատարվել Գուսանագյուղի դղյակ-ամրոցում, 2009-10 թթ. մոնիտորինգային ծրագիր է իրականացվել Պեմզաշենի ու Անիպեմզայի հուշարձանների տարածքում: Իսկ Արթիկի երկու կարեւորագույն հուշարձանների՝ Սբ Գեւորգ եւ Սբ Աստվածածին եկեղեցիների այս տարվա դիտանցման արդյունքներով արդեն միջնաժամկետ ծախսային ծրագրով դրանց վերականգնման նախագծային ու շինարարական աշխատանքների առաջարկություն են ներկայացվել: Համապատասխան գումարներ են նախատեսվում տրամադրել նաեւ Շիրակի երկրագիտական թանգարանի ու Գյումրու պատկերասրահի շենքի համար:

Խորհրդակցության մասնակիցներն անդրադարձան նաեւ Գյումրիում, Շիրակում զբոսաշրջության զարգացման, «Կումայրի» պատմաճարտարապետական արգելոց-թանգարանի կարգավիճակի եւ այլ խնդիրներին, խոսվեց եվրոպական ծրագրով իրականացվելիք «Պատմական քաղաքներ» ծրագրի մասին, որին մասնակից կդարձվի Գյումրին:

ԳԵՂԱՄ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

Վալանսում բացվեց Շառլ Ազնավուրի անվան զբոսայգի

Մայիսի 13-ին Ֆրանսիայի Վալանս քաղաքում, մեծանուն երգահան, դեսպան **Շառլ Ազնավուրի** ներկայությամբ բացվեց իր անվամբ զբոսայգի, որին մասնակցում էին Վալանսի քաղաքապետ **Ալեն Մորիսը**, Ֆրանսիայում Հայաստանի դեսպան **Վիգեն Չիտեչյանը**, ֆրանսիացի պատգամավորներ եւ սենատորներ, բազմաթիվ արվեստի գործիչներ, Ազնավուրի հազարավոր երկրպագուներ, հայ համայնքի ներկայացուցիչներ, լրագրողներ:

Իր ելույթում Վալանսի քաղաքապետ Ալեն Մորիսը նախ շնորհակալություն հայտնեց Շառլ Ազնավուրին, որ համաձայնություն էր տվել իր անունով զբոսայգի կոչելու Վալանսում եւ նշեց, որ իր քաղաքի համար դա մեծ պատիվ է:

Ելույթներով հանդես եկան նաեւ Հայաստանի դեսպան Վիգեն Չիտեչյանը եւ ֆրանսահայ կինոդերասան **Ժակի Ներսեսյանը**: Ներկաներն այցելեցին նաեւ Վալանսի

Հայկական ժառանգության կենտրոն, որից ոչ հեռու գտնվում է նորաբաց զբոսայգին: Վալանսի բնակչության 10 տոկոսը ծագումով հայեր են:

«Ռոմեո եւ Ջուլիետ» բալետի պրեմիերան

Ս. Պրոկոֆեւի «Ռոմեո եւ Ջուլիետ» բալետի պրեմիերան տեղի կունենա մայիսի 29, 30-ին Ա. Սպենդիարյանի անվան օպերայի եւ բալետի ազգային ակադեմիական թատրոնում: Բեմադրող բալետմայստեր՝ Ռուդոլֆ Խառատյան, երաժշտական ղեկավար եւ դիրիժոր՝ Կարեն Դուրգարյան, բեմադրության եւ զգեստների նկարիչ՝ Աստղիկ Ստեփանյան, դիրիժորներ՝ Աթանես Առաքելյան, Կարեն Լավչյան եւ Ռուբեն Ասատրյան:

«Ազգ»-ը զրուցեց բեմադրող բալետմայստեր Ռուդոլֆ Խառատյանի հետ:

- «Ռոմեո եւ Ջուլիետ» բալետը արդյոք համապատասխանո՞ւմ է նոր ժամանակների պահանջներին:

- Ռոմեո եւ Ջուլիետի պատմությունը ակտուալ է բոլոր ժամանակների համար: 70-ական թվականների (այդ ժամանակ Ռոմեոյի դերը մարմնավորել է զրուցակիցս՝ Ռ. Խառատյանը-Մ. Հ.) եւ այսօրվա Ռոմեո եւ Ջուլիետի բեմադրությունը տարբեր է: Ես նոր սցենար եմ գրել եւ փորձել եմ, որպեսզի ամեն երիտասարդ նայելով այս բալետը, իրեն գտնի բեմում: Էմոցիաները, ռիթմը, որը ես կառուցել եմ, համահունչ է այսօրվա իրականությանը:

- Ըստ Ձեզ ո՞րն է «Ռոմեո եւ Ջուլիետ» բալետի գաղտնի հմայքը, որ այսքան տարի մնացել է աշխարհի տարբեր բալետի թատրոնների բեմերում:

- Խաղացանկում է, քանի որ Ս. Պրոկոֆեւի երաժշտությունը հիանալի է եւ չի հնանում:

- Բալետի դերասանները կարողանո՞ւմ են արդյոք բավարարել Ձեր պահանջները:

- Նրանք մեծ դժվարություններ ունեն, քանի որ անցած 20 տարվա ընթացքում մեր երկրում բալետը քանդվել է եւ նոր-նոր է վերականգնվում: Երիտասարդների համար դժվար է, քանի որ նրանք չեն ունեցել այն նախօրինակները, որոնց վրա կսովորեին եւ փողոցը բեմ չէին բերի: Երբ նոր էի սկսել, մտածում էի շուտ կշտկվի, բայց դեռ աշխատում ենք: Կարեւորը բալետի դերասանների մոտ ձգտում կա:

- Ձեր մտահղացումները կարողանո՞ւմ եք ամբողջովին իրականացնել:

- Ոչ, իմ մտահղացումները դժվար է իրականացնել, քանի որ նրանց տեխնիկան, մտային եւ հոգեւոր պատրաստվածությունը դեռ այն մակարդակի վրա չէ:

- Դուք դասավանդել եք արտերկրում, համեմատական անցկացնելով կարո՞ղ եք ասել ինչն է պակասում մեր բալետին:

- Սովետական միության տարիներին մենք կորցրել ենք բալետային զարգացման ուղիները եւ այստեղ մենք սահմանափակված էինք: Չնայած ես այստեղ կամերային բալետի ստուդիա ունեի, որտեղ էքսպերիմենտներ էի անում, որն իհարկե չէր ընդունվում Սովետական Միության հեռուստատեսության կողմից, քանի որ իմ խումբը հեռուստատեսությանը կից էր: 70 տարվա մեջ բալետը զարգանում էր իր տարբեր ճյուղավորումներով՝ մոդեռն բալետը, ջազ բալետը եւ այլն, մեզ մոտ ոչ մի բան տեղի չէր ունենում: Անցած տարիների ընթացքում մենք կորցրինք նաեւ սովետական դպրոցը՝ այն ինչ մնացել էր մեզ: Այսօրվա բալետի դպրոցը չի զարգացնում հոգեւոր, մտային եւ տեխնիկապես պատրաստ սերունդ: Աշխարհն այսօր վերադառնում է 3 գործողությամբ բալետների՝ անցնելով մեծ ճանապարհ, որը մենք չենք անցել: Վերջին երկու տարվա ընթացքում մենք փորձում ենք ինչպոր բան անել, որը որոշ պատճառներով այնքան էլ չի ստացվում: Մենք ասում ենք ամենալավն ենք եւ մեզ ոչ ոք թող չսովորեցնի. հենց ասում ենք դա՝ մնում ենք նույն տեղում:

- Որպես բեմադրող ռեժիսոր որքանո՞վ է թատրոնը Ձեզ հնարավորություն տալիս իրականացնելու մտահղացումները:

- Թատրոնը պետական մեխանիզմ է, որտեղ հարցերը դժվար եւ ուշ են լուծվում եւ ինչ որ բան անելու համար շատ պետք է տանջվես, որպեսզի իրականանա:

Նշենք նաեւ, որ բալետի պրեմիերան անընդհատ հետաձգվում էր ֆինանսական պատճառներով:

ՄԱՆԱՆԱ ՀՈՎԱՆԻՍՅԱՆ

«Վերածնունդ» երրորդ երաժշտական միջազգային մրցույթ-փառատոնն ավարտվեց

Գյումրիում ավարտվեց երիտասարդ երաժիշտ-կատարողների «Վերածնունդ» երրորդ միջազգային մրցույթ-փառատոնը, որն այս տարի նվիրված էր Հայաստանի անկախության 20-ամյակին: Շաբաթ երեկոյան Վարդան Աճեմյանի անվան պետական դրամատիկական թատրոնի դահլիճում տեղի ունեցավ գլխավոր մրցանակների հանձնումը եւ մրցույթի հաղթողների ու դափնեկիրների գալա համերգը:

Ավանդական դարձած այս փառատոնին, որն անցկացվում էր ՀՀ առաջին տիկին Ռիտա Սարգսյանի բարձր հովանու ներքո, յոթ անվանակարգերում մասնակցեցին չորս տարիքային խմբերի 1218 կատարողներ աշխարհի 23 երկրներից, իսկ գնահատող մասնագիտական հանձնախմբերում ընդգրկված էին արվեստի 77 ճանաչված գործիչներ Հայաստանից, Ռուսաստանից, Վրաստանից, Իրանից, Ֆրանսիայից, ԱՄՆ-ից, Մեծ Բրիտանիայից, Լատվիայից, Լիտվայից, Էստոնիայից, Իսպանիայից, Հունաստանից: Փառատոնն ի հայտ բերեց բազմաթիվ նոր շնորհալի երաժիշտներ: Ըստ տարբեր անվանակարգերի հաղթողներ դարձան եւ փառատոնի Մեծ մրցանակին արժանացան **Գեորգի Աբուլաձեն** (դաշնամուր, Վրաստան), **Դավիթ Կոսեմյանը** (լարային գործիքներ, Երեւան), **Յուլիա Շոսնոբիչը** (փողային գործիքներ, Բելառուս), **Անի Բեկջանյանը** (մեներգեցողություն, Գյումրի), Երեւանի պետական կոնսերվատորիայի դաշնամուրային քառյակը (կամերային անսամբլ), **Ահմադ Յահիյազադեն** (ժողովրդական գործիքներ, Ֆրանսիա), **Արման Խաչատրյանը** (ազգային երգեցողություն, Երեւան): Մեծ մրցանակներից բացի տարբեր անվանակարգերում ու տարիքային խմբերում հանձնվեցին նաեւ առաջին, երկրորդ, երրորդ եւ այլ մրցանակներ, կազմկոմիտեի կողմից սահմանված հատուկ մրցանակներ: Հաղթողները եւ մասնակիցները պարգեւատրվեցին նվերներով ու դիպլոմներով:

Փառատոնի հիմնական նպատակներից էին դասական երաժշտության քարոզչությունն ու տարածումը, միջազգային ստեղծագործական նոր կապերի հաստատումն ու համագործակցության շրջանակների ամրապնդումը, հայ մշակույթի պրոպագանդումը, երիտասարդ երաժիշտ-կատարողների համար նոր հնարավորությունների ստեղծումը: Մրցույթների օրերին մասնակիցների համար նաեւ անցկացվեցին հանդիպումներ, կլոր սեղաններ, այցելություններ պատմամշակութային վայրեր եւ վարպետության դասեր, նաեւ՝ միջազգային գիտաժողով «Համաշխարհային մշակույթը եւ Հայաստանը» խորագրով՝ նվիրված Էդվարդ Միրզոյանի ծննդյան 90-ամյակին:

«Վերածնունդ» երրորդ միջազգային փառատոնի կազմակերպիչներն էին ՀՀ մշակույթի նախարարությունը, մարդկային ռեսուրսների զարգացման «Փյունիկ» համահայկական հիմնադրամը, Երեւանի Կոմիտասի անվան պետական կոնսերվատորիայի Գյումրու մասնաճյուղը: Գլխավոր հովանավորն էր ՎիվաՍել ՄՏՍ-ը, հովանավորները՝ «Հայաստանի էլեկտրական ցանցերը», Հարավկովկասյան երկաթուղին, Հայկական բարեգործական ընդհանուր միությունը: Տեղեկատվական հովանավորներն էին Հայաստանի հանրային հեռուստաընկերությունը եւ «Շանթ» ՀՌԸ-ն:

Գ. Մ.

Վախթանգ Դարչինյան. «Իմ հաղթանակով աշխարհին մեկ անգամ ևս հիշեցրի, թե ապրիլի 24-ն ինչ օր է»

Ավանդույթի համաձայն հերթական հաղթանակից հետո **Վախթանգ Դարչինյանը** կրկին այցելել է Հայաստան: Երեկ նա իր թիմակիցներով հյուրընկալվել էր «Տեսակետ» ակումբում: Վախթանգը նախ իր զգացումներն արտահայտեց Յոնի Պերեսի նկատմամբ ապրիլի 24-ին տոնած հաղթանակի առիթով. «Այդ օրն աշխարհի ողջ հայությունը հարգանքի տուրք էր մատուցում Հայոց ցեղասպանության զոհերի հիշատակին: Ուստի ես էլ իմ ձեւով փորձեցի հարգել նրանց հիշատակը: Հպարտ եմ, որ կարողացա ապրիլի 24-ին հաղթել ու աշխարհին մեկ անգամ հիշեցնել, թե դա ինչ օր է հայերիս համար: Մենամարտից 2 ամիս առաջ ընկերներով որոշեցինք, որ ռինգ եմ դուրս գալու գոտկատեղիս «1915» մակագրությամբ: Մենք գաղտնի էինք պահել դա եւ որոշել էինք յուրօրինակ անակնկալ մատուցել: Սակայն երբ ռինգ դուրս եկա, հանդիսականների մոտ էլ «1915» մակագրությամբ պատառներ տեսա: Չգիտեմ, թե թուրքերի մոտ ինչ արձագանք է գտել այս ամենը, սակայն ամերիկյան լրատվամիջոցներն ու հեռուստաընկերությունները լայնորեն լուսաբանեցին այս ամենը, մենամարտից հետո ինձանից հարցազրույցներ վերցրեցին»:

Պերեսի նկատմամբ տարած հաղթանակի շնորհիվ Դարչինյանը պրոֆեսիոնալ ռինգում աշխարհի չեմպիոնի իր 8-րդ գոտին նվաճեց: Նա ցանկանում է տեղափոխվել քաշային նոր կարգ ու այնտեղ էլ չեմպիոն դառնալ: Վախթանգն իր առջեւ նպատակ է դրել հնարավորինս շատ գոտիներ նվաճել ու պրոֆեսիոնալ բռնցքամարտում ռեկորդ սահմանել:

Դարչինյանը կրկին անդրադարձավ Նոնիտո Դոնեռին ու Աբներ Մարեսին, որոնք ամեն պատրվակով խուսափում են իր հետ մենամարտելուց: Իսկ երբ ինքն ընդունել է Խորխե Արսեի մարտահրավերը, վերջինս ոչ մի կոնկրետ առաջարկություն մինչ օրս չի արել:

Հանդիպմանը ներկա էր նաեւ Վախթանգի մարզիչ **Վազգեն Բադալյանը**, որն իր կարծիքն արտահայտեց Դարչինյանի վերջին մենամարտի մասին. «Իմ երջանկությունը միայն մարզիչները կարող են հասկանալ, երբ իրենց սանները հաղթում են ռինգում: Յոնի Պերեսն աշխարհի չեմպիոն էր, տեխնիկապես գրագետ ու արագաշարժ բռնցքամարտիկ էր: Ապրիլի 24-ի հետ կապված որոշ լարվածություն կար, հոգեբանորեն հարկավոր էր պատրաստ լինել, պատասխանատվությունը շատ մեծ էր: Վախթանգը տակտիկապես շատ ճիշտ աշխատեց, նրա հուժկու հարվածները մեծ դեր խաղացին: 5-րդ ռաունդից Վախթանգն արդեն իր տարերքի մեջ էր եւ հաղթանակն արդեն կասկած չէր հարուցում»:

Վազգեն Բադալյանն անդրադարձավ նաեւ Արթուր Աբրահամի օրերս անցկացրած մենամարտին. «Ուորդը 2-րդ միջինքաշային կարգի ուժեղագույն բռնցքամարտիկներից մեկն է, օլիմպիական չեմպիոն, շատ գրագետ էր գործում: Ռինգում տակտիկական պայքար ընթացավ, ամերիկացին թելադրեց իր մարտաոճը: Հարկավոր էր յուրահատուկ ռաունդում պայքարել հաղթանակի համար: Արթուրը հաճախ փորձում էր հոգնեցնել մրցակցին եւ վերջում հասնել առավելության դիպուկ հարվածի շնորհիվ: Դա սխալ մարտավարություն էր, ինչն էլ պարտության պատճառ դարձավ: Ամերիկայում նման մարտաոճն ընդունված չէ, հանդիսականները սիրում են թեժ պայքարի ականատես դառնալ: Բացի այդ էլ, Արթուրի համար մի փոքր անսովոր էր ԱՄՆ-ում մենամարտելը, հոգեբանական ճնշումը մեծ էր»:

Խոսելով առաջիկա ծրագրերի մասին, Վախթանգը նշեց, որ ցանկանում է Հայաստանում պրոֆեսիոնալ բռնցքամարտի դպրոց հիմնել: Նա գտնում է, որ միայն այդ դեպքում կարելի է հաջողություններ ակնկալել նաեւ սիրողական բռնցքամարտում: Վախթանգը մտադիր է այդ հարցով հանդիպել ՀՀ նախագահի հետ: Նա նաեւ դեմ է, որ սիրողական բռնցքամարտում դեռեւս լուրջ հաջողություններ չհասած բռնցքամարտիկները երիտասարդ տարիքում տեղափոխվեն պրոֆեսիոնալ ռինգ:

Վախթանգ Դարչինյանը Հայաստանում կմնա մինչեւ մայիսի 22-ը, այնուհետեւ հայկական թիմի կազմում կմեկնի Ֆրանսիա՝ մասնակցելու «Լավագույններից լավագույնը» խաղին, որում Հայաստանն առաջին անգամ է հանդես գալու: Վախթանգը խոստացավ ուժերի ներածի չափով նպաստել այդ խաղում մեր թիմի հաջող մրցելույթներին:

Հավաքը կավարտվի երկկողմանի խաղով

Ֆուտբոլի Հայաստանի ազգային եւ երիտասարդական հավաքականները երեկ երկօրյա ուսումնամարզական հավաք են սկսել Ավանի ֆուտբոլի ակադեմիայում: Ազգային հավաքականը նախապատրաստվում է հունիսի 4-ին Սանկտ Պետերբուրգում Ռուսաստանի ընտրանու հետ կայանալիք ընտրական մրցախաղին, իսկ երիտասարդականը հունիսի 7-ին Չեռնոգորիայի հավաքականի հետ հանդիպումով մեկնարկելու է Եվրոպայի երիտասարդական առաջնության ընտրական մրցաշարում:

Այս հավաքին ազգային եւ երիտասարդական հավաքականների գլխավոր մարզիչներ Վարդան Մինասյանն ու Ռաֆայել Նազարյանը հրավիրել են միայն Հայաստանում հանդես եկող ֆուտբոլիստների: Ազգային հավաքականի կազմում հավաքին մասնակցում են «Փյունիկից», «Միկայից», «Ուլիսից», «Բանանցից» եւ «Իմպուլսից» հրավիրված 13 ֆուտբոլիստներ: Երիտասարդական հավաքական են հրավիրվել «Փյունիկի», «Բանանցի», «Գանձասարի», «Միկայի» եւ «Արարատի» 23 ֆուտբոլիստներ: Հավաքը կավարտվի այսօր ժամը 18-ին կայանալիք ազգային եւ երիտասարդական հավաքականների հանդիպումով:

Էլինա Դանիելյանը մեդալի հավակնորդ է

Շախմատի Եվրոպայի կանանց առաջնության ավարտական տուրից առաջ Էլինա Դանիելյանը հավակնում է մրցանակային տեղի: 10-րդ տուրում հաղթելով Նադեժդա Կոսինցեւային, Դանիելյանը 7,5 միավորով ընթանում է 3-րդ տեղում: 8,5 միավորով առաջատարը Վիկտորիա Չմիլիտեն է, որը հաղթեց Քեթեւան Արախամիային: 8 միավորով 2-րդ տեղում է Անտոանետա Ստեֆանովան, որը պարտության մատնեց Կատերինա Լահնոյին:

Հայ շախմատիստուհիներից 2-րդ արդյունքն ունի Լիլիթ Մկրտչյանը, որը հաշտություն կնքելով Մարիա Մանակովայի հետ, վաստակեց 6 միավոր: 5-ական միավոր ունեն Մարիա Գեւորգյանը, Լիլիթ Գալոյանն ու Նելլի Աղինյանը: Այս եռյակից 10-րդ տուրում հաղթեց միայն Գեւորգյանը, իսկ Գալոյանն ու Աղինյանը պարտվեցին:

Լրացուցիչ ուղեգրերը բաշխվեցին

Ամփոփվել են ՈՒԵՖԱ-ի «Ազնիվ խաղի» մրցույթի արդյունքները: Ամփոփիչ աղյուսակում առաջին երեք տեղերը զբաղեցրած Նորվեգիայի, Անգլիայի եւ Շվեդիայի ֆուտբոլի ֆեդերացիաներն իրավունք ստացան լրացուցիչ մեկական թիմ գործուղել Եվրոպայի լիգայի մրցաշար:

Երկրների վարկանիշները հաշվարկելիս հաշվի են առնվում թիմերի եւ հավաքականների բոլոր հանդիպումներն ՈՒԵՖԱ-ի հովանու ներքո 2010-ի մայիսի 1-ից մինչեւ 2011-ի ապրիլի 30-ն ընկած ժամանակահատվածում: Հաշվի են առնվում ֆուտբոլիստների ստացած դեղին եւ կարմիր քարտերը, ֆուտբոլատերերի պահվածքը տրիբունաներում, վերաբերմունքը մրցակցի եւ մրցավարների հանդեպ եւ այլ գործոններ: Դասակարգվում են միայն այն երկրները, որոնց թիմերն ու հավաքականները նշված ժամանակահատվածում ՈՒԵՖԱ-ի հովանու ներքո ընդհանուր առմամբ անցկացրել են 34 եւ ավելի խաղ:

Նորվեգիան, Անգլիան ու Շվեդիան լրացուցիչ ուղեգիրը պետք է հատկացնեն իրենց երկրներում «Ազնիվ խաղի» մրցույթի հաղթողին: Եթե հաղթողն արդեն եվրոգավաթների մասնակցության ուղեգիր ունի, ապա իրավունքը տրվում է աղյուսակում հաջորդ տեղը գրաված թիմին: Բացառված չէ, որ ուղեգիր ստանա նույնիսկ երկրի առաջնությանը հրաժեշտ տված թիմը:

ԵՎՐՈՊԱՅԻ ԱՌԱՋՆՈՒԹՅՈՒՆ

Հայ բազկամարտիկները մեդալներ նվաճեցին Անթալիայում

Անթալիայում անցկացված բազկամարտի Եվրոպայի երիտասարդների եւ մեծահասակների առաջնությունում հաջող ելույթներ ունեցան հայ բազկամարտիկները: Առաջնության պարգեւները վիճարկեցին 24 երկրների 367 մարզիկներ:

Ինչպես տեղեկացանք Հայաստանի բազկամարտի երիտասարդական ընկերակցության նախագահ Արտավազդ Նալբանդյանից, Հայաստանն այդ առաջնությունում ներկայացրին 16 բազկամարտիկներ: Գերազանց հանդես եկավ մեծահասակների մրցաշարի մասնակից Վլադիմիր Մնացականյանը (70 կգ): Ձախ ձեռքով մրցաձեւում հաղթելով մրցակիցներին, Վլադիմիրը եզրափակիչում պարտության մատնեց նաեւ ռուսաստանցի Ալեքսանդր Վորոնեցկուն եւ 3-րդ անգամ նվաճեց Եվրոպայի չեմպիոնի տիտղոսը:

Իրենց ելույթներով գոհացրին նաեւ առաջին անգամ Եվրոպայի առաջնությանը մասնակցած իջեւանցի բազկամարտիկներ, եղբայրներ Դերենիկ եւ Արման Ստեփանյանները: Դերենիկը մինչեւ 65 կգ քաշային-ների մրցավեճում թե աջ, թե ձախ ձեռքով մրցաձեւերում հասավ մինչեւ եզրափակիչ, որտեղ պարտվեց ռուսաստանցի Սոսլան Ախպոլովին եւ արժանացավ արծաթե մեդալների: Իսկ Արմանը մինչեւ 80 կգ քաշային կարգում ձախ ձեռքով մրցաձեւում գրավեց 3-րդ տեղը:

Սուսերամարտիկների հարուստ ավարը

Վլադիկավկազում անցկացված սուսերամարտի պատանեկան միջազգային 11-րդ ավանդական մրցաշարին 4 երկրների սուսերամարտիկների հետ մասնակցեցին նաեւ Հայաստանի պատվիրակները: Մրցաշարում խաղարկվեցին Եվրոպայի եւ ԽՍՀՄ չեմպիոն Վլադիմիր Գոջիեւի անվան մրցանակները: Վերջինս ԽՍՀՄ վաստակավոր մարզիչ Ալբերտ Գրիգորյանի սանն է եղել:

Հայաստանը մրցաշարին ներկայացրին Ալբերտ Գրիգորյանի անվան սուսերամարտի օլիմպիական հերթափոխի մանկապատանեկան մարզադպրոցի 10 սուսերամարտիկները: Ի դեպ, մարզօջախը ներկայումս ղեկավարում է ԽՍՀՄ սպորտի վարպետ, ԽՍՀՄ առաջնությունների բազմակի մրցանակակիր Սամվել Գրիգորյանը՝ Ալբերտ Գրիգորյանի որդին, որը եւս ծնվել է Վլադիկավկազում:

Անհատական մրցումներում ճկասուսերակիր Վահան Առաքելյանն ու խոցասուսերակիր Միխայել Միխայելյանը գրավեցին 2-րդ տեղը: Բրոնզե մրցանակակիրներ դարձան ճկասուսերակիր Էմիլ Դանիելյանն ու խոցասուսերակիրներ Լիլիթ Էվոյանն ու Էդուարդ Հովիկյանը: Վերջինս ընդամենը 13 տարեկան էր եւ արժանացավ մրցաշարի ամենակրտսեր մրցանակակրի համար սահմանված հատուկ մրցանակի:

Թիմային պայքարում մեր խոցասուսերակիրներն արժանացան արծաթե մեդալների, իսկ ճկասուսերակիրները գրավեցին մրցանակային 3-րդ տեղը:

Կարեն Գրիգորյանը մոտ է հաջողությանը

Կիրիշում ավարտին է մոտենում «Աշխարհի երիտասարդ ասպեր» շախմատի միջազգային 9-րդ մրցաշարը: Ավարտական երկու տուրերից առաջ ՖԻԴԵ-ի վարպետ Կարեն Գրիգորյանը 6,5 միավորով ռուսաստանցի Յուրի Ելիսեեւի հետ գլխավորում է աղյուսակը:

Կարենն անհաջող սկսեց մրցաշարը՝ մեկնարկում պարտվելով ռուսաստանցի Կիրիլ Ալեքսեենկոյին: Դա նրա առաջին եւ առայժմ միակ պարտությունն է: Դրանից հետո 16-ամյա հայ շախմատիստը բռնեց վերելքի ուղին: Վերջին 4 տուրերում նա վաստակեց 3 միավոր: Կարենը հաղթեց ռուսաստանցի Վասիլի Ուսմանովին ու ադրբեջանցի Զաուր Մամադովին, հաշտություն կնքեց ադրբեջանցի Ուլվի Բաջարանիի եւ Անդրեյ Ստուկոպինի հետ:

Վերջին 2 տուրերում Գրիգորյանը մրցելու է թուրքմեն Յուսուֆ Աթաբաեւի եւ իր գլխավոր հակառակորդ, ռուսաստանցի Յուրի Ելիսեեւի հետ: Հենց վերջինիս հետ մրցավեճն էլ վճռորոշ կլինի առաջին տեղի համար մղվող պայքարում: Առաջատարներին մեկական միավոր են զիջում Յուսուֆ Աթաբաեւը, Կիրիլ Ալեքսեենկոն, Մակսաս Աթաբաեւն ու Ուլվի Բաջարանին:

Ուղեգիր նվաճել չհաջողվեց

Թենիսի Հայաստանի տղամարդկանց հավաքականին չհաջողվեց Դեւիսի գավաթի խաղարկության 2-րդ խմբի ուղեգիր նվաճել: 3-րդ խմբի C ենթախմբի առաջին խաղում 2-1 հաշվով հաղթելով Վրաստանի հավաքականին, մեր թենիսիստները հաջորդ հանդիպումը նույնպիսի հաշվով տանուլ տվեցին Չեռնոգորիայի թիմին: Մեր հավաքականում կրկին լավագույնը էստոնացի Դանիլ Պրոսկուրան էր, որը մենախաղում հաղթեց Լյուբոմիր Չելեբիչին (7-6, 6-2): Իսկ ահա խաչաձեւ խաչաձեւությանը Գորան Տոսիչից պարզապես ջախջախիչ պարտություն կրեց (0-6, 0-6): Զուգախաղում Չելեբիչն ու Տոսիչը պարտության մատնեցին Պրոսկուրա-Խաչաձեւյան զույգին ու շահեցին հանդիպումը:

Ավարտական հանդիպումը մեր թենիսիստներն անցկացրին D խմբում 2-րդ տեղը գրաված Իսլանդիայի հավաքականի հետ ու հաղթեցին 2-1 հաշվով: Կրկին Պրոսկուրան իր բարձրության վրա էր, որը մենախաղում հաղթեց Ջոն Ամսել Ջոնսոնին (6-1, 6-0): 2-րդ մենախաղում Թորգոմ Ասատրյանը 0-6, 4-6 հաշվով զիջեց Առնար Սիգուրդսոնին: Զուգախաղում Պրոսկուրան եւ Խաչաձեւյանը հաղթեցին Ջոնսոն-Սիգուրդսոն զույգին (2-6, 6-3, 6-1): Մեր հավաքականը նորվեգացիների հետ բաժանեց 5-6-րդ տեղերը: Իսկ 2-րդ խմբի ուղեգիր նվաճեցին Թուրքիայի եւ Մոլդովայի հավաքականները: Թուրքերը 2-0 հաշվով առավելության հասան մակեդոնացիների նկատմամբ, իսկ մոլդովացիները հաղթեցին Չեռնոգորիայի հավաքականին (2-1):

Էջը պատրաստեց ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

Ծովարշավ

Տորնադոն, Կրիվոդուսկովը եւ Հրանտ Մաթեւոսյանի դասգամը

Եթե մենք շուրջերկրյա նավարկություն կատարեինք համաշխարհային օվկիանոսով, որն իր բնույթով նման է Թասմանի ծովին, ապա Բաբասը չէր կարողանա մի կարգին ֆիլմ նկարել, Հայկը չէր կարողանա գոնե մեկ նորմալ լուսանկարչական կադր ստանալ, ես ինչ-որ բան կթխկթխկացնեի գրամեֆենայիս վրա, իսկ համակարգիչը դրանից գլուխ չէր հանի: Տասներկու օր տեւեց Նոր Զելանդիայից մեր Մելբուռն հասնելը, եւ ողջ ընթացքում Արիկի հետ կարգի էինք բերում թղթերս, «մարսելի» տեսք, ձեւ ու շարք տալիս դրանց վրա իմ նեցած տառերին: Ասես մղձավանջ լինի: Չէ՞ որ ինձ չի կարելի ռիթմից ընկնել: Հակառակ դեպքում նյութերը կկուտակվեն, եւ առագաստանավը կողերով ալիքներին է հովվում եւ՛ ցերեկով, եւ՛ գիշերը՝ օդում գծելով իր ամոլիտուդները: Մենք, կարելի է ասել, այդ ողջ ժամանակ ձեւացնում ենք, թե ինչ-որ բան ենք:

Նախաճաշը երկար չտեւեց: Բրնձի շիլա էր, իսկ Վահագնին՝ մակարոն: Աշխատեցինք արագ վերջացնել: Անհնար է երկար ժամանակ նստել սեղանի շուրջը՝ ափսեն ձեռքերի մեջ ու մեկ ձախ թեքվել, մեկ աջ: Սարոն սկսեց օգնել նախկին տեղը վերադարձնելու գրամեքենան, թղթերն ու գրքերը: Հանկարծ Մուշեղը բարձր գոռաց. «Տորնադո»: Դա ավելի ուժգին հնչեց, քան ականջներիս սովոր «Ավրա՛լ»-ը: Բոլորս թափվեցինք ախտակամած: Բառացիորեն քթներիս տակ հայտնվեց ահռելի մի սպիտակ գունդ: Մենք տեսանք, թե ինչպես է նրանից վեր ձգվում իրոք սպիտակ, ես կասեի՝ վառ սպիտակ սյունը: Այն, ինչ գունդ անվանեցի, պտտվում էր: Դրա մեջ ինչ-որ բան էր եռում: Իսկ սյունը ճկվում էր մեկ աջ, մեկ ձախ: Տղաները նկարում էին: Բաբասը՝ իհարկե, հեռուսախցիկով: Մենք գիտենք, որ տորնադոն մթնոլորտային պտտահողմ է, որն առաջանում է ամպրոպաբեր ամպից: Եվ իրոք, հենց հորիզոնի այդ՝ արեւմտյան կողմում էլ կախված էին մուգ եւ լուսավոր ամպրոպաբեր ամպեր: Գիտենք եւ այն, որ ցամաքում ու ծովում պտտահողմերը տարբեր են իրենց բնութագրումներով, արտաքին տեսքով: Այն, ինչ ես սյուն անվանեցի, գիտնականները կոչում են թեւք կամ կնճիթ: Իրենց առանցքի շուրջ ոլորվելով մինչեւ հարյուր մետրի վրա, նրանք շարժվում են (մանավանդ ցամաքում) բավական պատկառելի արագությամբ: Հիմա էլ երեւում էր, որ ջուրը, ասես ինչ-որ մարմնական բանի վերածվելով, պտտվում է, շուրջը գրելով բազմատոնանոց փրփուրե ալիքների ցայտքեր: Սա էլ տարօրինակ է հնչում՝ «ալիք» եւ «ցայտքեր»: Երեւի գոյություն չունի այսպիսի բառ՝ «ցայտալիք»:

Անսպասելիորեն երկար թեւքի ձախ կողմում բառացիորեն սկսեց ծնվել երկրորդ պտտահողմային երեւույթը: Երկրորդ տորնադոն: Շուտով հետեւեց նաեւ երրորդը: Դա իրոք տեսնել էր պետք: Հրաշագործություն էր, խորհուրդ: Եվ այդ ամենը նկարահանված է: Չգիտեմ ինչ կստացվի լուսանկարում: Բայց վստահ եմ, որ տեսանյութը տպավորիչ կլինի: Երկար քննարկում էինք այդ զարմանալի բնական երեւույթները, մինչեւ Արիկն իր էլեկտրոնային խցիկից դուրս բերեց առավոտյան փոստը: Իմ առջեւ դրեց թղթի մի էջ: Մի հայացք նետեցի եւ իսկույն տեսնում որսացի «Կրիվոդուսկով» ազգանունը: Կարդացի: Եվ իհարկե, իսկույն սկսեցի սեղանից հավաքել նյութերը սփյուռքի հայ ընտանիքի մասին, որոնց վրա աշխատում էի այդ պահին: Հիմա արդեն գիտեի, որ սիրված եմ լինելու գրել այլ բանի մասին: Մեծ հաշվով՝ նույնիսկ ոչ թե Կրիվոդուսկովի, այլ հենց մեր, այն մասին, որ անձամբ ինձ համար լռել նշանակում է մնացած ողջ կյանքում ամոթից տանջվել Վիկտորի ընտանիքի առջեւ, Ռուս մտավորականության «Ղարաբաղ» կոմիտեի բոլոր մարտիկների առջեւ: Հարցը բոլորովին էլ հոդվածը չէր՝ գրված դասախազական տոնով: Ավելի քան հիսուն տարի աշխատում եմ ժուռնալիստիկայում եւ խորապես յուրացրել եմ բանաձեւը՝ «դասախազականը՝ դասախազին, ժուռնալիստականը՝ ժուռնալիստին»: Իսկ մարդկային արժանապատվություն վիրավորելը, դա արդեն անխուսափելի մեղք է: Հարցը, կրկնում եմ, մեր երախտագիտության մեջ է ընդհանրապես եւ մասնավորապես բոլոր նրանց հանդեպ, ովքեր խառնակ տարիներին արսանց ձեռք են մեկնել մեզ: Այնպես ստացվեց, որ նրանց մեծամասնությունն անձամբ

կապված էին ինձ հետ, եւ բոլոր բարդ կազմակերպական աշխատանքները իմ բարեկամների եւ գործընկերների հետ շարունակվել են մի քանի տարի անընդմեջ: Դա եւ՛ ակադեմիկոս Անդրեյ Սախարովն էր իր կնոջ՝ Ելենա Բոննների հետ, եւ՛ Մեծ Բրիտանիայի Լորդերի պալատի երկրորդ խոսնակ Քերոլայն Քոքսը՝ իր բազմաթիվ պատվիրակություններով, եւ՛ լեգենդար «ԿՐԻԿ»-ականները, որոնց մասին արդեն ասվել է (ավելի քան քառասուն մարդ), եւ նրանց մեջ՝ ԽՍՀՄ ՆԳՆ ներքին զորքերի փոխգնդապետ Վիկտոր Վլադիմիրովիչ Կրիվոդուսկովը, որն Արցախի համար ամենադաժան տարիներին (1990-1991թթ.) գործուղվեց Ստեփանակերտ, ղեկավարելու օպերատիվ (ըստ էության՝ պատժիչ) խումբը:

Վիկտորը շուտով հասկացավ, որ կազմկոմիտեի նախագահ Վ. Պոլյանիչկոն եւ արտակարգ իրադրության շտաբի պարետ, գեներալ Վ. Սաֆոնովը, լինելով Ադրբեջանի կոմկուսի կենտկոմի անդամներ, փաստորեն կատարում են Բաքվի հանձնարարությունները, ՆԳՆ նախարարին ուղարկելով կեղծ տեղեկություններ: Այդ նա՝ Վիկտոր Կրիվոդուսկովը փրկեց հարյուրավոր մեր հայրենակիցներին, այն երիտասարդ տղաներին, որոնց բռնելով պարետային ժամին, ադրբեջանական ՕՄՕՆ-ը անցկացնում էր այսպես կոչված ֆիլտրման սենյակով, ծեծի ենթարկում մինչեւ կիսամեռ լինելը եւ ուղարկում Շուշիի բանտ: Շատերը չվերադարձան տուն: Հենց այնտեղ Վիկտոր Վլադիմիրովիչը փրկեց մեր երիտասարդ հայրենակիցների հարյուրավոր եւ հարյուրավոր կյանքեր: Նա գրել է նաեւ հիանալի փաստագրական գիրք՝ «Խռովահույզ Ղարաբաղ», որտեղ հենց իր մասին շատ քիչ է գրել: Հիշեցնեմ, որ գրքի ծավալուն վերջաբանը գրել է «ԿՐԻԿ»-ի համանախագահ Անդրեյ Նույկինը, իսկ խմբագրել է Գալինա Նույկինան:

Ես կարծում եմ, այդ հոդվածի հեղինակը, վերջում անունների ինչ-որ անհեթեթ ցանկ ներկայացնելով, պետք է հիշատակեր նաեւ գեներալլեյտենանտ Մանվել Գրիգորյանի եւ նրա կնոջ՝ Նազիկի անունները, որոնց ազերներն այնպես էին այլանդակել, որ Շուշի ուղարկելուց առաջ ստիպված էին տեղավորել հսկվող շարքում, կռվելով Ավոյի հրամանատարությամբ՝ Մարտունու գծում: Ի դեպ, այդ մասին վերջերս ֆիլմ է նկարահանվել: Այն ժամանակ Հրանտն ինձ առաջարկեց հնարավորինս շատ ակնարկներ ու հոդվածներ հավաքել նրանց մասին, ովքեր օգնեցին մեզ ընդհատակի եւ պատերազմի տարիներին: Մոտավորապես մեկ տարի անց նա մի գործով ինձ հրավիրեց Գրողների միություն: Կարծեմ խոսքը Սեւանի գրողների տան ճակատագրի մասին էր: Առանձնասենյակում էր նաեւ Վանո Սիրադեղյանը, որի հետ դեմառդեմ չէինք հանդիպել թերեւս հեռավոր խորհրդային ժամանակներից: Չեմ ցանկանում շեղվել թեմայից: Ասեմ միայն, որ Հրանտն այդ անգամ էլ հարց բարձրացրեց երախտագիտության թեմայի մասին: Նա նույնիսկ միտքն սկսեց մի տեսակ փիլիսոփայաբար: Կարծեմ այսպիսի մի բան. ինչպես հայտնի է, երախտագիտությունն արագ է ծերանում: Իսկ դա վտանգավոր է: Ես համամիտ էի նրա հետ: Եվ ամենայն մանրամասնությամբ պատմեցի ռուս սպա Կրիվոդուսկովի իսկական քաղաքացիական սխրանքի մասին: Հենց այդ ժամանակ Հրանտն արտասանեց իր հայտնի նախադասությունը. «ԽՍՀՄ-ի կորուստով մենք կորցրեցինք մեծ տերության քաղաքացու կարգավիճակը»: Զարմանալի է, թե ինչ հաստատուն համառությամբ էր Հրանտը վերաբերվում իր նախաձեռնությանը՝ երախտագիտության թեմայի վրա աշխատելու հարցում: Որոշ ժամանակ անց Երեւան հոսպիտալում: Հենց հոսպիտալից մենք կազմակերպեցինք Մանվելի եւ Նազիկի փախուստը: Եվ այդ փրկությունն իրագործվեց միայն Կրիվոդուսկովի օգնությամբ: Շատ բաներում Վիկտորը կարողացավ համոզել ԽՍՀՄ ներքին գործերի նախարարության ղեկավարությանը, թե որն է իրական դրությունը, եւ դա նույնպես մեզ փրկեց:

Հիշում եմ, մի անգամ նախկին Պիոներպալատի մոտ հանդիպեցի Հրանտ Մաթեւոսյանին: Նա ասաց, որ կարդացել է իմ ակնարկը ռուս երիտասարդ Դմիտրի Մոտրիչի մասին, որը հերոսաբար զոհվեց Արցախում, եւ նրա հոր մասին, որն ստանալով դաժան լուրը, հեռավոր Արեւելքից եկավ՝ զբաղեցնելու որդու տեղը

ես պարզապես կխեղդվեմ դրանց մեջ: Անհեթեթ է հնչում՝ «կխեղդվեմ». լողալ ծովում եւ խեղդվել թղթերի մեջ:

Մի խոսքով, չգիտես ինչու համոզված էի, որ Թասմանի ծովի 600-մղոնանոց մերձավստրալիական վերջին կտորը, իսկ դա ավելի քան հազար կիլոմետր է, ինձ կընդառաջի եւ գոնե մի կարգին փոթորիկ կպարգեւի: Չեմ կասակում: Ինձ ավելի հետաքրքիր է փոթորկին, խոշոր ձեռմակաբաբ ալիքներին հարմարվելով աշխատել, քան թասմանյան ճոճքերի պայմաններում: Ահա արդեն չորս օր նավը կողից կողք է գլորվում: Նման բան եղել էր հենց այս նույն Թասմանի ծովում: Բայց հիմա մի անհավանական բան է կատարվում: Թվում է, քամին ուժգին է, առանց պոռթկումների, այդ պատճառով էլ փրփրաբաբ ալիքներ չկան: Բայց այն հանդիպակաց է, իսկ ալիքները՝ կողքանց: Եվ դա այն դեպքում, երբ «Արմենիա»-ն շտապում է: Մենք չենք կարող ուշանալ: Ինչպես արդեն ասել եմ, ամրիլի երեսունի ճիշտ կեսօրին պետք է Սիդնեյում լինենք: Չգիտեմ, թե այնտեղ ինչ են կազմակերպել, բայց գիտեմ, որ ուշանալու իրավունք չունեմ: Կրկնում եմ՝ քամին հանդիպակաց է: Նշանակում է մշտապես պետք է փոխել հալսը, որպեսզի մերթ մեկ, մերթ մյուս կողմից քամին ուռցնի առագաստը: Դա մեզ համար սովորական բան է: Բայց այստեղ ահռելի ալիքները ճնշում են նավակողը: Ուղղակի ուզում ես դրանց անվանել կողային: Դա նշանակում է, որ ծովի մակերեսին առաջանում են հսկայական բլուրներ՝ գոգավորություններով եւ կատարներով, եւ ուրեմն նավապատյանն էլ հայտնվում է մերթ ձորակում, մերթ՝ կատարին: Եվ այսպես՝ չորս օր:

Արդեն հինգերորդ օրն ենք մտել: Եվ այնուամենայնիվ ես նստեցի գրամեքենայիս առջեւ: Եվ ոչ թե իմ նավախցում, այլ ընդհանուր նավասենյակում: Ժամանակն է նախաճաշելու: Առավոտյան ժամը ութն է: Կոկը խղճալի նայում է ինձ: Ասել կուզի՝ պետք է սեղան գցել: Շատպում է օգնել ինձ գրամեքենան, թղթերն ու գրքերը իմ նավախուց քարշ տալու: Նախաճաշի սեղանի շուրջը խոսք բացվեց ճոճքի մասին: Հայկը պարծեցավ, թե ճիշտ էր կանխատեսել եւ չորս օր առաջ հայտնել մեզ: Այն ժամանակ նա ասաց, որ մինչեւ Սիդնեյ թավալվելու ենք կողից կողք: Վահագնն էլ հավելեց, թե պատկերացնո՞ւմ եք, որ հանկարծ չմարզված մարդը փորձի չորս օր ճոճվել: Հայկն ու Բաբասը ծիծաղեցին: Նման բան կյանքում չէին պատկերացնի: Չէ՞ որ

«Էկոնոմիկա եւ Իրավունք» ամսագիր

Ինչպես անթերի վարել հաշվապահությունը եւ խուսափել հաշվապահական, հարկային եւ իրավաբանական սխալներից

▼ Օրենսդրական նորություններ - Պարզաբանումներ - Խորհրդատվություն

▼ «Էկոնոմիկա եւ Իրավունք» - ամսագիր ղեկավարների եւ մասնագետների համար

Բաժանորդագրվելու համար զանգահարեք 54-24-81, 54-74-81

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ամերիկյան դեսպանատունը կազմակերպում է գրասենյակային ու բնակարանային կահույքի, մեքենաների, համակարգիչների և այլ ապրանքների աճուրդային վաճառք, որը տեղի կունենա մայիսի 21-ին Ամերիկյան փողոց 1 հասցեում ժամը 10-19-ը: Ապրանքները կարող եք զննել տեղում վաճառքին նախորդող ուրբաթ օրը, մայիսի 20-ին ժամը 10-19-ը: Զննումն անվճար է:

Մանրամասն տեղեկությունների համար կարող եք այցելել www.usa.am էջի հայտարարությունների բաժինը:

ԳՈՎԱԶԴԻ ՀԱՍԱՐ ԶԱՆԳԱՀԱՐԵԼ՝ 58-29-60

Լրատուական գործունէութիւն իրականացնող՝ «Ազգ օրաթերթ» ՍՊԸ, Երեւան, Հանրապետութեան 47: Պետական գրանցման վկայականի համարը՝ 02 Ա N 047261, տրուած՝ 18.02.00 թ.:
Թողարկման պատասխանատու, գլխ. խմբ. Յակոբ Աւետիսեան: Տպաքանակ՝ 3000, ստորագրուած է տպագրութեան՝ 17.5.2011, գինը՝ 100 դրամ, տպագրում է «Նոյեան Տապան» ՍՊԸ տպարանում՝ Իսահակեան 28: